

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
АЙЫЛ ЧАРБА, ТАМАК-АШ
ӨНӨР ЖАЙЫ ЖАНА
МЕЛИОРАЦИЯ МИНИСТРЛИГИ

МИНИСТЕРСТВО
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА,
ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
И МЕЛИОРАЦИИ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

720040, Бишкек ш., Киев к/ч., 96«А»
Тел: + (996 312) 62-36-16
факс: + (996 312) 62-36-32
agroprod@agroprod.kg
БИК 440001 КР ФМ Борбордук казынасы
э/с 4402011101028257
ИИН 02503199110022, ИУРК 00026353

720040, г. Бишкек, улица Киевская, 96«А»
Телефон: + (996 312) 62-36-16
факс: + (996 312) 62-36-32
agroprod@agroprod.kg
БИК 440001 Центральное казначейство МФ КР
р/с бюджет №4402011101028257
ИНН 02503199110022, ОКПО 00026353

КОНТРОЛЬ

07.08.2020

21.08.2020 № 01-4/2-3273

На № _____ от _____

Министерство экономики
Кыргызской Республики

Министерством сельского хозяйства, пищевой промышленности и мелиорации Кыргызской Республики, разработан проект постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель».

В соответствии с пунктами 51-55 Регламента Правительства Кыргызской Республики, утвержденного постановлением Правительства Кыргызской Республики от 10 июня 2013 года № 341, Министерство вносит указанный проект постановления Правительства Кыргызской Республики для рассмотрения и согласования.

Приложение:

- проект постановления Правительства Кыргызской Республики, на государственном и официальном языках, на 2 листах;
- справка обоснование к проекту постановления, на государственном и официальном языках, на 6 листах;
- проект Положения «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель», на государственном и официальном языках, на 22 листах;
- акт приема-передачи рекультивированных/консервированных земель, на государственном и официальном языках, на 10 листах;
- анализ регулятивного воздействия на проект постановления, на государственном и официальном языках, на 33 листах;
- лист согласования к проекту постановления Правительства, на официальном языке, на 2 листах.

Временно исполняющий
обязанности министра,
статс-секретарь

Э.Бахавадинов

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ПРАВИТЕЛЬСТВА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Об утверждении Положения «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель»

В целях упорядочения работ по рекультивации и консервации земель с нарушенным почвенным покровом, в соответствии со статьями 95-99 Земельного кодекса Кыргызской Республики, статьями 10 и 17 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Правительстве Кыргызской Республики», Правительство Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить:

- Положение «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель» согласно приложению 1;
- Акт приема-передачи рекультивированных/консервированных земель, согласно приложению 2.

2. Определить уполномоченным органом по разработке проектов рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель, а также технических проектов рекультивации земель, нарушенных в процессе пользования недрами, Государственное предприятие «Государственный проектный институт по землеустройству «Кыргызгипрозем» Государственного агентства по земельным ресурсам при Правительстве Кыргызской Республики.

3. Признать утратившим силу:

- постановление Правительства Кыргызской Республики от 12 июля 1993 года № 304 «О рекультивации земель»;
- пункт 2 постановления Правительства Кыргызской Республики от 18 августа 2017 года № 517 «Об утверждении Положения о рекультивации земель, нарушенных в процессе пользования недрами».

4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на отдел агропромышленного комплекса и экологии Аппарата Правительства Кыргызской Республики.

5. Настоящее постановление вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

Премьер-министр

К.А.Боронов

Заведующая отделом
правового обеспечения

«__» _____ 2020 г.
А.Джакшылыкова

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики
«__» _____ 2020 г.
Э.Бахавадинов

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН ТОКТОМУ

“Кыртышы бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө Жобону бекитүү тууралуу

Бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо иштерин тартипке келтирүү максатында, Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 95-99-беренелерине, “Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө” конституциялык Мыйзамдын 10 жана 17-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү токтом кылат:

1. Бекитилсин:

- Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө Жобо 1-тиркемеге ылайык;
- Рекультивацияланган/консервацияланган жерлерди кабыл алып өткөрүп берүү актысы 2-тиркемеге ылайык.

2. Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо долбоорлорун, ошондой эле жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо техникалык долбоорлорун иштеп чыгуусу мамлекеттик ыйгарым укуктуу орган болуп Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу жер ресурстары боюнча мамлекеттик агенттигинин “Кыргызмамжердолбоорлоо” жерге жайгаштыруу мамлекеттик долбоорлоо институту аныкталсын.

3. Жокко чыгырылсын:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304 “Жерлерди рекультивациялоо боюнча” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августундагы № 517 “Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо жөнүндө” жобону бекитүү тууралуу токтомунун 2 пункту.

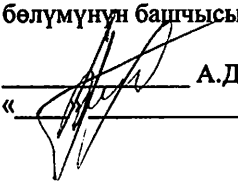
4. Ушул токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратынын агроөнөр жай комплекси жана экология бөлүмүнө жүктөлсүн.

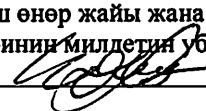
5. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып 15 күндөн кийин күчүнө кирет.

Премьер-министр

К.А.Боронов

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

«» А. Джакшылыкова
2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
«» Э. Бахавадинов
2020-ж.

СПРАВКА-ОБОСНОВАНИЕ

к проекту постановления Правительства Кыргызской Республики об утверждении Положения «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель»

1. Цель и задачи

В связи с произошедшими за последние годы изменениями в структуре и формах государственного управления, значительно снизились темпы и внимание министерств, государственных комитетов, административных ведомств, предприятий и организаций к проведению работ по рекультивации, консервации земель, а также освоению земель, взамен отведенных для хозяйственных нужд.

Настоящий проект постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель» разработан в целях упорядочения работ по освоению, рекультивации и консервации земель с нарушенным почвенным покровом.

В связи с тем, что внесение отдельных изменений в действующую редакцию Положения с технической стороны является сложным и трудным для восприятия, руководствуясь статьей 17 Закона Кыргызской Республики «О нормативных правовых актах Кыргызской Республики» и пунктом 44 Инструкции по разработке проектов подзаконных актов Кыргызской Республики, утвержденной постановлением Правительства Кыргызской Республики № 313 от 31 мая 2017 года, предлагается утвердить данное Положение в новой редакции.

2. Описательная часть

В настоящее время действует Положение о рекультивации (восстановлении) нарушенных земель и порядке их приемки в эксплуатацию, утвержденное постановлением Правительства Кыргызской Республики № 304 от 12 июля 1993 года, которое подвергалось изменению в 2013 и 2017 годах, и к настоящему времени оно не соответствует современным реалиям, не дает четкого понимания относительно места и роли государственных органов, ответственных в части наделения полномочий, компетенций и ответственности органов, регулирующих вопросы рекультивации земель. Эти изменения несли более редакционный характер, которые возникали в связи с принятым Положением о рекультивации земель, нарушенных в процессе пользования недрами, утвержденного Постановлением Правительства Кыргызской Республики № 517 от 18 августа 2017 года.

Таким образом, законодательством не регламентированы отдельные направления, имеющие важное значение для рекультивации таких, как учет, систематический мониторинг и оценка рекультивируемых земель, положений по определению воздействия рекультивируемых территорий. Отсутствуют нормы, предусматривающие и регулирующие консервацию нарушенных земель.

Нормы нового Положения включает в себе обширные этапы проведения работ по рекультивации земель, их консервации. Рекультивации подлежат нарушенные земли всех категорий, а также прилегающие земельные участки, полностью или частично утратившие продуктивность в результате отрицательного воздействия нарушенных земель.

Рекультивация земель является составной частью технологических процессов, связанных с нарушением земель и должна проводиться с учетом местных почвенно-климатических условий, степени повреждения и загрязнения, замазученности почвогрунта, ландшафтно-геохимической характеристики нарушенных земель, конкретного участка, требований инструкции.

Рекультивируемые земли и прилегающая к ним территория после завершения всего комплекса работ должны представлять собой оптимально организованный и экологически сбалансированный устойчивый ландшафт с восстановлением биологического гумуса почвогрунта.

Важным направлением исследований на нарушенных промышленностью землях является изучение динамики ценопопуляций культурных видов в фитоценозах, созданных при биологической рекультивации, и видов - доминантов растительных сообществ, возникших в процессе самозарастания.

В сентябре и октябре 2019 года Корейским агентством по международному сотрудничеству (KOICA) совместно с Государственным комитетом промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики проведен семинар по обмену знаниями и опытом в рамках наращивания потенциала управления в горнодобывающем секторе на тему: «Кыргызстан: Рекультивация в горнодобывающем секторе – текущая ситуация, проблемы и перспективы», на котором приняли участие все заинтересованные стороны, такие как государственные органы, компании-недропользователи и представители неправительственных организаций (НПО).

На данной площадке конструктивного обсуждения проблем, участниками было отмечено, что на сегодняшний день ни один госорган не проводит мониторинг и контроль за качеством восстанавливаемых земель. Представители госорганов поддержали идею о передаче разработки проектов государственному органу по землеустройству.

Назрела необходимость в систематизировании работ по рекультивации земель, путем передачи разработки проектов государственным проектным организациям по землеустройству, что обеспечит взаимодействие между государственными органами для контроля за проведением данных работ и ответственность за ее надлежащее выполнение.

Предусмотренное проектом постановления Правительства Кыргызской Республики государственное вмешательство на восстановление нарушенных земель необходимо для установления режима и условия использования земель в целях обеспечения улучшения и восстановления земель, деградированных в процессе использования. Своевременное установление

опасных и вредных факторов хозяйственной и промышленной деятельности (выделяющиеся газы, рудная пыль и др.) на участках земельных отводов, дает возможность предотвратить чрезвычайные ситуации, связанных с ухудшением состояния почвы, воды и воздуха в сельскохозяйственных зонах. Государственное управление в области использования, охраны и воспроизводства земельных и растительных ресурсов основывается на принципе рационального природопользования, позволяющего максимально сохранять средне воспроизводящие способности ландшафтов, естественную динамику их функционирования.

3. Прогнозы возможных социальных, экономических, правовых, правозащитных, гендерных, экологических, коррупционных последствий

Принятие указанного проекта постановления Правительства Кыргызской Республики негативных социальных, экономических, правовых, правозащитных, гендерных, экологических, коррупционных последствий за собой не повлечет.

4. Информация о результатах общественного обсуждения

В соответствии со статьей 22 Закона Кыргызской Республики «О нормативных правовых актах Кыргызской Республики» данный проект постановления Правительства Кыргызской Республики размещен на сайте Аппарата Правительства Кыргызской Республики от 20 августа 2020 года для прохождения процедуры общественного обсуждения.

5. Анализ соответствия проекта законодательству

Представленный проект не противоречит нормам действующего законодательства, а также вступившим в установленном порядке в силу международным договорам, участницей которых является Кыргызская Республика.

6. Информация о необходимости финансирования

Принятие настоящего проекта постановления Правительства Кыргызской Республики не повлечет дополнительных финансовых затрат из республиканского бюджета.

7. Информация об анализе регулятивного воздействия

Данный проект постановления требует проведению Анализа регулятивного воздействия, в связи с чем к проекту прилагается данный Анализ, разработанный рабочей группой ГПИ «Кыргызгипрозем» в соответствии с Методикой проведения анализа регулятивного воздействия нормативных правовых актов на деятельность субъектов предпринимательства, утвержденной постановлением Правительства Кыргызской Республики от 30 сентября 2014 года № 559.

Временно исполняющий
обязанности министра,
статс-секретарь

Э.Бахавадинов

**“Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө Жобонун долбоорун бекитүү тууралуу
Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтомунун долбооруна
МААЛЫМКАТ-НЕГИЗДЕМЕ**

1. Максаты жана милдеттери

Акыркы жылдарда болуп өткөн мамлекеттик башкаруунун структурасы жана формаларынын өзгөрүшүнө байланыштуу министрликтердин, мамлекеттик комитеттердин, администрациялык ведомстволордун, ишканалар менен уюмдардын жерди калыбына келтирүү, консервациялоо жана жерди иштетүү иш-аракеттерин экономикалык муктаждыктар үчүн эмес, жүзөгө ашырууга көңүл буруусу төмөндөдү.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө жобону бекитүү жөнүндө” токтомунун долбоору бузулган жерлердин иштетүүсүн, рекультивациялоосун жана консервациялоосун иретке келтирүү максатында иштелип чыккан.

Учурдагы Жобонун редакциясына техникалык жактан бир катар өзгөртүүлөрдү киргизүү кыйын жана татаал болгондуктан, “Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 17-пункту жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 31-майындагы № 313 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын мыйзам актыларынын долбоорлорун иштеп чыгуу боюнча нускаманын 44-пунктун жетекчиликке алуу менен, ушул Жобону жаңы редакцияда бекитүү сунушталууда.

2. Баяндоочу бөлүк

Учурда пайдаланылып жүргөн Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304 токтому менен бекитилген “Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана аларды пайдаланууга берүүнүн тартиби жөнүндө” Жобо, 2013 жана 2017-жылдары гана өзгөртүүлөр киргизилген жана азыркы мезгилдин талабына дал келбейт. Бул Жобо жерди калыбына келтирүү маселелерин жөнгө салуучу органдардын ыйгарым укуктары, жоопчулугу жана милдеттери боюнча мамлекеттик органдардын орду жана ролу жөнүндө так түшүнүк бербейт. Бул өзгөртүүлөр редакторлук мүнөздө болуп, ал Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августундагы № 517 токтому менен бекитилген “Жер казынасын пайдалануу учурунда бузулган жерлерди калыбына келтирүү жөнүндө” жобого байланыштуу келип чыккан.

Ошентип, мыйзамдарда рекультивация үчүн маанилүү болгон айрым тармактар, мисалы, рекультивацияланган жерлерди эсепке алуу, системалуу мониторинг жана баалоо, рекультивацияланган аймактардын таасирин аныктоочу жоболор жөнгө салынбайт. Бузулган жерлердин консервациясын камсыз кылган жана жөнгө салуучу ченемдер жок.

Жаңы Жобонун ченемдери жерди рекультивациялоонун кеңири этаптарын, аларды сактоону камтыйт. Рекультивация бардык категориядагы бузулган жерлерге, ошондой эле бузулган жерлердин терс таасиринин натыйжасында өнүмдүүлүгүн толугу менен же бир бөлүгүн жоготкон чектеш жер участокторуна тийиштүү.

Жерди рекультивациялоо жердин бузулушу менен байланышкан технологиялык процесстердин ажырагыс бөлүгү болуп саналат жана жергиликтүү топурак-климаттык шарттарды, бузулган жана булганган даражаны, топурактын булгангандыгын, бузулган жерлердин ландшафттык жана геохимиялык мүнөздөмөлөрүн, белгилүү бир аянтты жана нускаманын талаптарын эске алуу менен жүргүзүлүшү керек.

Бардык жумуштар комплекси аяктагандан кийин, калыбына келтирилген жер жана ага жанаша жайгашкан аймак топурактын биологиялык чиринишин калыбына келтирүү менен оптималдуу уюшулган жана экологиялык жактан тең салмактуу туруктуу ландшафт болушу керек.

Биологиялык рекультивацияны ийгиликтүү жүргүзүү үчүн, топурактын жана өсүмдүктөрдүн капталышы катастрофалык мааниге ээ болгондо, өнүгүп келе жаткан жамааттардын гүлдүү курамын изилдөө жана өнөр жай бузулган жерлердеги фито ар түрдүүлүктү калыбына келтирүү маанилүү.

Өнөр жай бузулган жерлердеги изилдөөлөрдүн маанилүү багыты - биологиялык рекультивациялоо учурунда түзүлгөн фитоценоздордогу өскөн түрлөрдүн жана өсүп-өнүү мезгилинде пайда болгон өсүмдүктөр коомчулугунда басымдуу түрлөрдүн коэнопопуляцияларынын динамикасын изилдөө.

2020-жылдын сентябрь жана октябрь айларында Корея Эл аралык Кызматташтык Агенттиги (KOICA) Кыргыз Республикасынын Өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу боюнча мамлекеттик комитети менен биргеликте тоо-кен тармагында башкаруу потенциалынын алкагында билим жана тажрыйба алмашуу боюнча "Кыргызстан: тоо-кен тармагындагы рекультивация" темасында семинар өткөрдү. - учурдагы кырдаал, көйгөйлөр жана келечектер »темасына мамлекеттик органдар, жер казынасын пайдалануучулар жана башка кызыкдар тараптар катышты redstaviteli бейөкмөт уюмдар.

Ушул сайтта көйгөйлөрдү конструктивдүү талкуулоо учурунда катышуучулар калыбына келтирилген жерлердин сапатын бир дагы мамлекеттик орган көзөмөлдөп тургандыгын белгилешти. Мамлекеттик органдардын өкүлдөрү долбоорлорду иштеп чыгууну жерди жайгаштыруу боюнча мамлекеттик органга өткөрүп берүү идеясын колдошту.

Долбоорду иштеп чыгууну мамлекеттик жерге жайгаштыруу уюмдарына өткөрүп берүү жолу менен жерди рекультивациялоону системалаштыруу зарылчылыгын, ал бул иштердин аткарылышын көзөмөлдөө боюнча мамлекеттик органдардын өз ара аракеттенүүсүн жана анын тийиштүү түрдө аткарылышына жоопкерчиликти камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтомунун долбоорунда каралган бузулган жерлерди калыбына келтирүүгө мамлекеттик кийлигишүү

жерди пайдалануунун жүрүшүндө бузулган жерлерди калыбына келтирүүнү жана калыбына келтирүүнү камсыз кылуу максатында жерди пайдалануунун режимин жана шарттарын белгилөө үчүн зарыл. Жер участкакторунда экономикалык жана өнөр жай ишинин кооптуу жана зыяндуу факторлорун (чыгарылган газдар, руда чаңы ж.б.) өз убагында аныктоо айыл чарба зоналарында топурактын, суунун жана абанын начарлашына байланыштуу өзгөчө кырдаалдардын алдын алууга мүмкүндүк берет. Жер жана өсүмдүктөр ресурстарын пайдалануу, коргоо жана көбөйтүү жаатындагы мамлекеттик башкаруу жаратылышты рационалдуу пайдалануу принцибине негизделет, ал ландшафттардын орточо репродукциялык мүмкүнчүлүктөрүн, алардын иштешинин табигый динамикасын мүмкүн болушунча сактоого мүмкүндүк берет.

3. Социалдык, экономикалык, укуктук, укук коргоочулук, гендердик, экологиялык, коррупциялык кесепеттердин болжомолдору

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн аталган токтом долбоорун кабыл алуу социалдык, экономикалык, укуктук, укук коргоочулук, гендердик, экологиялык жана коррупциялык кесепеттерге алып келбейт.

4. Коомдук пикирдин жыйынтыктары жөнүндө маалымат

“Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 22-беренесине ылайык бул долбоор Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн расмий сайтына 2020-жылдын 20-августунда коомдук талкуудан өтүү үчүн жайгаштырылган.

5. Долбоордун мыйзамдарга ылайык келишин талдоо

Көрсөтүлгөн долбоор колдонуудагы мыйзамдардын ченемдерине, ошондой эле Кыргыз Республикасы катышкан, белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерге карама-каршы келбейт.

6. Каржылоонун зарылдыгы жөнүндө маалымат

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн ушул токтомунун долбоорун кабыл алуу республикалык бюджеттен кошумча финансылык чыгымдарды алып келбейт.

7. Жөнгө салуучулук таасирин талдоо жөнүндө маалымат

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 30-сентябрындагы № 559 токтому менен бекитилген Ченемдик укуктук актылардын ишкердик субъекттеринин иш-аракеттерине жөнгө салуучу таасирин талдоо методологиясына ылайык “Кыргызгипрозем” мамлекеттик жерге жайгаштыруу Институтунда түзүлгөн жумушчу тобу тарабынан иштелип чыккан жөнгө салуучу таасирин талдоо тиркелет.

**Министрдин милдетин
убактылуу аткаруучу,
статс-катчы**

Э.Бахавадинов

ПОЛОЖЕНИЕ **о рекультивации (восстановлении) и** **консервации нарушенных земель**

1. Общие положения

1. Настоящее Положение «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель» (далее – Положение) разработана в соответствии с главой 19 (ст. 95-99) Земельного кодекса Кыргызской Республики и устанавливает порядок проведения рекультивации и консервации нарушенных земель, а также порядка приемки их в эксплуатацию.

Основная цель рекультивации и консервации земель - сохранение экологического равновесия в природе, восстановление, воспроизводство и повышение плодородия почв, продуктивности земель, используемых в сельскохозяйственном, лесохозяйственном и ином производстве.

Рекультивация нарушенных земель в процессе пользования недрами, производится в соответствии с Положением о рекультивации земель, нарушенных в процессе пользования недрами, утвержденного постановлением Правительства Кыргызской Республики от 18 августа 2017 года № 517.

Восстановление и воспроизводство лесов (за исключением многолетних плодовых насаждений, не входящие в государственный лесной фонд) производится в соответствии с Положением об использовании средств, поступивших в порядке возмещения потерь лесохозяйственного производства, для охраны, защиты, лесоразведения, повышения продуктивности лесов и воспроизводства особо ценных древесных пород в Кыргызской Республике», утвержденного постановлением Правительства Кыргызской Республики от 20 февраля 2019 года № 74 «Об утверждении Положения об использовании средств, поступивших в порядке возмещения потерь лесохозяйственного производства, для охраны, защиты, лесоразведения, повышения продуктивности лесов и воспроизводства особо ценных древесных пород в Кыргызской Республике».

2. Понятия, используемые в настоящем Положении:

“деградация земель” - ухудшение качества земель в результате негативного воздействия хозяйственной и (или) иной деятельности, природных и (или) антропогенных факторов;

Заведующая отделом
правового обеспечения

А.Джакшылыкова

«__» _____ 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

Э.Бахавадинов

«__» _____ 2020 г.

“консервация земель” - мероприятия по уменьшению степени деградации земель, предотвращению их дальнейшей деградации и негативного воздействия нарушенных земель на окружающую среду, осуществляемые при прекращении использования нарушенных земель;

“нарушение почвенного слоя” - снятие или уничтожение почвенного слоя;

“нарушенные земли” - земли, деградация которых привела к невозможности их использования в соответствии с целевым назначением и разрешенным использованием;

“плодородный слой почвы” - верхняя гумусированная часть почвенного слоя, обладающая наибольшим плодородием по отношению к более глубоким горизонтам;

“проект рекультивации земель” - документ, на основании которого проводится рекультивация земель;

“проект консервации земель” - документ, на основании которого проводится консервация земель;

“рекультивация земель” - комплекс инженерно-технических, мелиоративных, агротехнических и других мероприятий, направленных на восстановление биологической продуктивности и хозяйственной ценности нарушенных и загрязненных земель, в том числе путем устранения последствий загрязнения почвы, восстановления плодородного слоя почвы и создания защитных лесных насаждений.

3. Рекультивация и консервация земель обеспечиваются лицами, деятельность которых привела к деградации земель, в том числе собственниками земельных участков, землепользователями, лицами, использующими земельные участки на условиях сервитута, а также лицами, использующими земельные участки, находящиеся в государственной или муниципальной собственности, без предоставления земельных участков.

Юридические и физические лица, независимо от организационно-правовых форм и форм собственности, проводящие строительные, изыскательские и иные работы, на предоставленных им землях, независимо от категорий земель, обязаны по окончании сроков предоставления земель обеспечить приведение земель в состояние, пригодное для использования в сельском, лесном, рыбном или ином хозяйстве. При проведении работ, связанные с нарушением почвенного покрова, в обязательном порядке снимается плодородный слой почвы, хранятся и наносятся на рекультивируемые земли или на земли, подлежащие к освоению, взамен отведенных.

Заведующая отделом
правового обеспечения

_____ А.Джакшылыкова
«_____» 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

_____ Э.Бахавадинов
«_____» 2020 г.

4. Рекультивация земель должна обеспечивать восстановление земель до состояния, пригодного для их использования в соответствии с целевым назначением и разрешенным использованием, путем обеспечения соответствия качества земель нормативам качества окружающей среды и требованиям законодательства Кыргызской Республики в области обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

Рекультивация земель также должна соответствовать нормам и правилам в области обеспечения плодородия земель сельскохозяйственного назначения, но не ниже показателей состояния плодородия земель сельскохозяйственного назначения, применительно к земельным участкам, однородным по типу почв и занятым однородной растительностью в разрезе сельскохозяйственных угодий.

В отношении земель лесного фонда в соответствии с целевым назначением лесов и выполняемыми ими полезными функциями. При этом, на землях государственного лесного фонда, имеющие сельскохозяйственные угодья на безлесных территориях, применяются нормы настоящего Положения.

Рекультивация земель является составной частью технологических процессов, связанных с нарушением земель и должна проводиться с учетом местных почвенно-климатических условий, степени повреждения и загрязнения, ландшафтно-геохимической характеристики нарушенных земель, конкретного участка.

Рекультивация земель производится на землях, указанных в пункте 15 статьи 1 Земельного кодекса Кыргызской Республики, а также на землях, отнесенных к сельскохозяйственным угодьям и приравненным к ним землях, нарушенных в процессе их использования. Объектами рекультивации могут быть: выемки карьеров, деформированные поверхности шахтных полей, породные отвалы шахт и карьеров, золоотвалы, полигоны отходов; полосы, резервы и кавальеры вдоль каналов, железных и шоссейных дорог; трассы подземных трубопроводов, площадки буровых скважин, промышленные и строительные площадки и коммуникации и т.д.

Рекультивации также подлежат земли, которые подверглись загрязнению химическими веществами, в том числе радиоактивными, иными веществами и микроорганизмами, содержание которых не соответствует нормативам качества окружающей среды и требованиям законодательства в области обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения, а также прилегающие земельные участки, полностью или частично утратившие продуктивность в результате отрицательного воздействия на них.

Заведующая отделом
правового обеспечения

« » 2020 г. А. Джакшылыкова

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

« » 2020 г. Э.Бахавадинов

Рекультивируемые земли и прилегающая к ним территория после завершения всего комплекса работ должны представлять собой оптимально организованный и экологически сбалансированный устойчивый ландшафт.

5. Нарушенные земли классифицируются по видам (направлениям) рекультивации в зависимости от видов последующего использования:

- земли сельскохозяйственного направления рекультивации (пашня, залежь, многолетние насаждения, сенокосы, пастбища);

- земли лесохозяйственного направления рекультивации (лесные насаждения, общего хозяйственного и полезного назначения, лесопитомники);

- земли водохозяйственного и рыбохозяйственного использования, рекреационного и спортивного направления рекультивации (зоны отдыха и спорта: парки и лесопарки, водоемы для оздоровительных целей, для рыбного хозяйства, охотничьи угодья, туристические базы и спортивные сооружения);

- земли природоохранного и санитарно-гигиенического направления рекультивации (участки природоохранного назначения: противоэрозионные лесонасаждения, задернованные или обводненные участки, участки, закрепленные или законсервированные техническими средствами, участки самозарастания - специально не благоустраиваемые для использования в хозяйственных или рекреационных целях);

- земли строительного направления рекультивации (площадки для промышленного, гражданского и прочего строительства, включая размещение отвалов отходов производства (горных пород, строительного мусора, отходов обогащения и др.).

6. Консервация земель проводится в отношении нарушенных земель, негативное воздействие на которые привело к их деградации, ухудшению экологической обстановки, нарушению почвенного слоя, загрязнения химическими или радиоактивными веществами сверх установленных предельно допустимых норм, зараженных карантинными вредителями и болезнями растений, в результате которых не допускается осуществление хозяйственной деятельности, если устранение таких последствий путем рекультивации земель в целях обеспечения соблюдения требований, предусмотренных пунктом 4 настоящего Положения, невозможно в течение 10 лет.

Проект консервации земель подготавливается в виде отдельного документа.

Заведующая отделом
правового обеспечения

А. Джакшылыкова

« » 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

Э.Бахавадинов

« » 2020 г.

2. Организация работ

7. Рекультивация или консервация земель производится на основании проектов рекультивации земель или консервации земель (далее Проект). Проект разрабатывается государственным уполномоченным органом по разработке проекта рекультивации (восстановлении) или консервации нарушенных земель (далее Уполномоченный орган). Разработчиком Проекта также ведется авторский надзор за выполнением установленных правил и норм согласно Проекта. Уполномоченный орган определяется Правительством Кыргызской Республики.

В Проекте предусматриваются экологические, санитарно-гигиенические и иные специальные требования (нормы, правила, нормативы) к строительству объектов, строений и сооружений, а также внедрении новых технологий влияющих на состояние земель.

Задание на проектирование объекта по видам (направлениям) рекультивации составляется Уполномоченным органом при участии представителя заказчика.

8. Заказчиком на составление Проекта выступают собственники земельных участков и землепользователи, хозяйственная и производственная деятельность которых привело к ухудшению состояния земель. Также, в соответствии с постановлением Правительства Кыргызской Республики от 5 января 2016 года № 1 «Об утверждении нормативов стоимости возмещения потерь сельскохозяйственного производства и использовании средств, поступающих в порядке их возмещения», заказчиком могут являться уполномоченный государственный орган по регулированию земельных отношений, определяемый Правительством Кыргызской Республики.

Заказчик представляет разработчику Проекта титульные списки строек, внутрипостроечные титульные списки.

Заказчик обеспечивает гарантию проведения рекультивации или консервации земель, через финансовые учреждения либо формированием фонда рекультивации земель.

9. Разработка Проекта осуществляется с учетом:

- степени и характера их деградации, требований в области охраны окружающей среды, санитарно-эпидемиологических требований, требований технических регламентов, а также региональных природно-климатических условий;

- экологического и экономического обоснования планируемых мероприятий и технических решений по рекультивации или консервации земель;

Заведующая отделом
правового обеспечения

« » 2020 г. А. Джакшылыкова

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиораций Кыргызской Республики

« » 2020 г. Э. Бахавадинов

- целевого назначения и разрешенного использования земель после завершения работ по рекультивации или консервации земель;

- обоснования достижения запланированных значений физических, химических и биологических показателей состояния почв и земель по окончании работ по рекультивации или консервации земель;

- обоснования невозможности обеспечения соответствия земель требованиям, предусмотренным пунктом 4 настоящего Положения, при проведении рекультивации земель в течение 10 лет (в случае разработки проекта консервации земель);

- состава работ по рекультивации или консервации земель, определяемый на основе результатов обследования земель, которое проводится в объеме, необходимом для обоснования состава работ по рекультивации, консервации земель, включая почвенные и иные полевые обследования, лабораторные исследования, в том числе физические, химические и биологические показатели состояния почв, а также результатов инженерно-геологических изысканий;

- описания последовательности и объема проведения работ, сроков проведения и планируемые сроки окончания по рекультивации земель, консервации земель.

10. Срок проведения работ по рекультивации или консервации земель определяется Проектом и должен составлять не более 10 лет для рекультивации земель, от 10 до 25 лет для консервации земель.

11. В случаях, установленных законодательством, Проект, до его утверждения, подлежит государственной экологической экспертизе.

12. В случае если Проектом предусмотрено поэтапное проведение работ по рекультивации земель, составляется акт о завершении работ по рекультивации земель каждого этапа.

13. В случаях, когда работы по рекультивации или консервации земель выполнены с отступлением от утвержденного Проекта или с иными недостатками, в результате которых не обеспечено соответствие качества земель требованиям, установленных настоящим Положением, организация, проводящая работы по рекультивации или консервации земель, безвозмездно устраняет имеющиеся недостатки.

14. Районная государственная администрация (мэрия) утверждает Проект в срок не позднее чем 30 календарных дней со дня поступления на рассмотрение.

15. Исполнительный орган государственной власти или орган местного самоуправления, уполномоченные на предоставление находящихся в государственной или муниципальной собственности земельных участков, в

Заведующая отделом
правового обеспечения

А. Джакшылыкова

« » 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

Э.Бахавадинов

« » 2020 г.

срок не позднее чем 10 календарных дней со дня утверждения Проекта в отношении земель, находящихся в государственной или муниципальной собственности, подлежащих консервации, принимают решение об их консервации.

3. Строительные и другие работы по рекультивации и консервации земель

16. Работы по рекультивации земель, как правило, выполняются последовательно в два этапа (техническая и биологическая).

На первом этапе проводится техническая рекультивация, которая включает работы по планировке, землеванию (снятие, транспортировка, нанесение плодородного слоя почв и плодородных пород на рекультивируемые земли), восстановлению/строительству (по видам рекультивации) ирригационных и дорожных сетей, специальных гидротехнических сооружений и др.

На втором этапе проводится биологическая рекультивация, т.е. комплекс агротехнических и фитомелиоративных мероприятий по восстановлению плодородия нарушенных земель.

К основным мероприятиям по биологической рекультивации относятся внесение необходимых доз органических и минеральных удобрений, гипсование, посев многолетних бобовых культур и т.д.

Земельные участки в период осуществления биологической рекультивации в сельскохозяйственных и лесохозяйственных целях должны проходить стадию мелиоративной подготовки, т.е. биологический этап должен осуществляться после полного завершения технического этапа.

При проведении биологического этапа рекультивации должны быть учтены требования к рекультивации земель по направлениям их использования, восстановления фиторазнообразия на нарушенных землях.

Также, проводятся исследования флористического состава формирующихся сообществ, процессов восстановления фиторазнообразия на нарушенных промышленностью землях, когда катастрофически уничтожены почвенный и растительный покровы. Направлением исследования является изучение динамики ценопопуляций культурных видов в фитоценозах, созданных при биологической рекультивации, и видов - доминантов растительных сообществ, возникших в процессе самозарастания, учет изученных техногенных образований, конкретных экологических условий с выделением групп площадей, не требующих биологической рекультивации (старые отвалы, замазученные почвогрунты с хорошим восстановлением растительного и почвенного покровов, биологического гумуса почвогрунта). Все работы по исследованиям отображаются в Проекте.

Заведующая отделом
правового обеспечения

« » А.Джакшылыкова
2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики
« » Э.Бахавадинов
2020 г.

17. Прекращение прав лица, деятельность которого привела к необходимости рекультивации или консервации земель, на земельный участок, в том числе в связи с отказом такого лица от прав на земельный участок, не освобождает его от обязанности выполнить мероприятия по рекультивации или консервации земель.

18. Заинтересованные лица могут самостоятельно осуществить мероприятия по рекультивации или консервации земель с правом взыскания с лица, уклонившегося от выполнения рекультивации или консервации земель, стоимости понесенных расходов в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

4. Прием-передача земель

19. Передаче рекультивированных или консервированных земель подлежат земли, на которых выполнен весь комплекс работ, предусмотренный Проектом.

В зависимости от технологических условий производства работ рекультивированные земли могут передаваться отдельными участками по мере выполнения на них восстановительных работ.

20. Приемка рекультивированных/консервированных земель для передачи их соответствующим землепользователям или собственникам производится комиссией по прием-передаче рекультивированных/консервированных земель (далее Комиссия), назначаемой местной государственной администрацией (мэрией), на территории которой находятся эти земли.

Комиссия назначается не позднее чем в пятидневный срок после получения письменного извещения заказчика или организации, проводящего работы по рекультивации/консервации земель о готовности объекта к передаче.

В состав Комиссии включаются: представитель местной государственной администрации (мэрии), представители уполномоченного государственного органа по контролю за использованием и охраной земель, уполномоченного государственного органа по ведению земельного кадастра, местных органов охраны окружающей среды, управления оросительных систем, представители организации, выполняющих работы по рекультивации/консервации или освоению новых земель, лесхозов, рыбхозов и других землепользователей, руководителей крестьянских хозяйств, сельскохозяйственных кооперативов, которым передаются рекультивируемые или консервированные земли для дальнейшего использования.

Заведующая отделом
правового обеспечения

«__» _____ 2020 г. А.Джакшылыкова

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиораций Кыргызской Республики

«__» _____ 2020 г. Э.Бахавадинов

При необходимости к участию в работе Комиссии также привлекаются разработчики Проекта, эксперты и др.

21. Запрещается прием - передача рекультивированных или консервированных земель, на которых работы выполнены с отклонениями от утвержденного Проекта.

22. Завершение работ по рекультивации/консервации земель подтверждается актом Комиссии, который утверждается районной государственной администрацией (мэрией). Такой акт должен содержать сведения о проведенных работах по рекультивации/консервации земель, а также данные о состоянии земель, на которых проведена их рекультивация, консервация, в том числе о физических, химических и биологических показателях состояния почвы, определенных по итогам проведения измерений, исследований, сведения о соответствии таких показателей требованиям, предусмотренным пунктом 4 настоящего Положения. Обязательным приложением к акту являются копии договоров с подрядными организациями в случае, если работы по рекультивации/консервации земель выполнены такими организациями полностью или частично, а также акты приемки выполненных работ.

5. Обязанности комиссии по приемке-передаче рекультивированных или консервированных земель и порядок ее работы

23. При приемке-передаче рекультивированных/консервированных земель Комиссия обязана проверить соответствие выполненных технических работ Проекту и дать им оценку, а также последующее их использование.

24. Все затраты по испытанию при проверке противоэрозионных, мелиоративных и других сооружений на рекультивированных или консервированных землях производятся за счет средств заказчика.

25. Заказчик или подрядная организация представляет Комиссии следующие документы и материалы:

- документы, удостоверяющие право на земельный участок;
- проект рекультивации или консервации земель;
- чертежи исполнительной съемки;
- характеристику мощности, агрохимических и водно-физических свойств нанесенного плодородного слоя почвы;
- документы о происхождении экологической экспертизы.

26. При наличии дефектов и недоделок комиссия устанавливает сроки их исправления. Акт приемки-передачи рекультивированных или

Заведующая отделом
правового обеспечения

« » А. Джакшылыкова
2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

« » Э.Бахавадинов
2020 г.

консервированных земель не позднее чем в двухнедельный срок после устранения дефектов и недоделок утверждается местной государственной администрацией (мэрией).

Принятые комиссией рекультивированные или консервированные земельные участки возвращаются прежним владельцам или отводятся другим землепользователям в установленном порядке.

27. Рекультивируемые или консервируемые земли для использования в сельском, лесном хозяйстве или для целей, предусмотренных в Проекте, до полного восстановления плодородия, на основании решений местных государственных администраций учитываются в земельно-учетной документации отдельной графой “рекультивируемые/консервируемые земли” как земли, находящиеся в стадии мелиоративной подготовки. После приемки в эксплуатацию земельные участки зачисляются в соответствующие виды угодий в установленном порядке.

28. Утвержденный акт приемки-передачи земель установленной формы составляется в трех экземплярах. Один экземпляр направляется в районную государственную администрацию (мэрию), второй – в орган земельного кадастра района/города, третий – заказчику. К акту прилагается план передаваемого участка.

6. Обязанности собственников земельных участков и землепользователей при выполнении работ по рекультивации и консервации нарушенных земель и их восстановлению

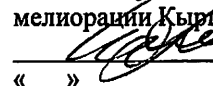
29. Собственники земельных участков и землепользователи, а также их подрядчики, осуществляющие рекультивацию или консервацию земель, ответственны:

- за качественное выполнение в установленные сроки всех планировочных, строительного-монтажных, мелиоративных и других работ в соответствии с Проектом;
- за своевременную передачу для дальнейшего использования в хозяйстве рекультивированных/консервируемых земель;
- за своевременное перечисление средств на осуществление мероприятий по рекультивации/консервации земель.

30. Землепользователи и собственники земельных участков, которым передаются (возвращаются) рекультивированные/консервированные земли для последующего использования в сельском, лесном и ином хозяйствах, или иных целях, несут ответственность за своевременное их вовлечение в хозяйственный оборот.

Заведующая отделом
правового обеспечения

 А. Джакшылыкова
« » 2020 г.

Вр. И. О. министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики
 Ж. Бахавадинов
« » 2020 г.

7. Основные требования к работам по рекультивации земель

31. Земельные участки, приводимые в состояние, пригодное для использования в сельском хозяйстве, должны быть спланированы, покрыты плодородным почвенным слоем, обеспечены в необходимых случаях дорогами, дренажом и другими коммуникациями, и устройствами в соответствии с Проектом. Участки должны быть удобными для выполнения работ с применением современных машин, иметь уровень грунтовых вод, обеспечивающий оптимальные условия для произрастания растений.

32. Земельные участки, подготавливаемые для лесохозяйственного использования, должны быть обеспечены соответствующей глубиной корнеобитаемого горизонта, необходимого для произрастания древеснокустарниковой растительности, обустроены необходимыми мелиоративными, гидротехническими, противозерозионными и другими сооружениями в соответствии с Проектом.

33. Водоемы, создаваемые в бывших карьерах по добыче камня, гравия или песка в целях использования их для водохозяйственных нужд, рекреационного и спортивного направления, должны иметь пологие берега, необходимую защиту дна и берегов для предотвращения оползня, фильтрации или прорыва воды, обустроены соответствующими гидротехническими сооружениями, удобными подъездными путями и другими видами сооружений в соответствии с утвержденными проектами.

34. На рекультивированных земельных участках для рыбохозяйственного использования (до затопления водой) должны быть проведены мероприятия по санитарной подготовке водоема (вынос сооружений, строений, материальных ценностей из зоны затопления и снят плодородный слой почвы с ее дальнейшим хранением, выполнены работы по лесосводке, т.е. по удалению древесно-кустарниковой растительности), по обустройству водоемов сооружениями и узлами для впуска и выпуска воды и др. сооружениями, предусмотренными проектом, а также по строительству инженерной защиты населенных пунктов, различных сооружений, линий коммуникаций и сельскохозяйственных угодий от подтопления и затопления (заболачивания), от оползней, эрозии, размыва береговой полосы, по поддержанию благоприятного режима и состава воды.

Заведующая отделом
правового обеспечения

« » 2020 г. А.Джакшылыкова

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики
« » 2020 г. Э.Бахавадинов

**“Бузулган жерлерди рекультивациялоо
(калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө
ЖОБО**

1. Жалпы жоболор

1. Бул “Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө” Жобо (мундан ары – Жобо) Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 19-главасына (95-99 б.) ылайык иштелип чыккан жана бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо жүргүзүүнүн, ошондой эле аларды эксплуатация кабыл алуунун тартиптерин белгилейт.

Жерлерди рекультивация жана консервациялоонун негизги максаты – жаратылышта экологиялык тең салмактуулукту сактоо, анын табиятын калыбына келтирүү, жер кыртышынын түшүмдүүлүгүн жогорлотуу жана арттыруу, айыл чарба, токой жана башка өндүрүштө пайдаланууда жерлердин азыктуулугу.

Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августундагы № 517 токтому менен бекитилген “Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо жөнүндө” Жобонун негизинде жүргүзүлөт.

Токойлорду калыбына келтирүү жана көбөйтүү (мамлекеттик токой фондусуна кирбеген көп жылдык жемиш бактар дан сырткары) иштери Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 20-февралындагы № 74 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында токой чарба өндүрүшүнүн жоготууларынын ордун толтуруунун иретинде келип түшкөн каражаттарды токойду коргоо, сактоо, өстүрүү, өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу жана өзгөчө баалуу дарак породадарын калыбына келтирүү үчүн пайдалануу жөнүндө” Жобонун негизинде жүргүзүлөт.

2. Бул Жободо пайдалануучу түшүнүктөр:

“жерлердин деградациялоосу” - чарбалык жана (же) башка терс таасир иштеринин, табигый жана (же) антропогендик факторлордун натыйжасында жерлердин сапатынын начарлашы;

“жерлерди консервациялоо” - жерлердин деградация даражасын азайтуу боюнча иш-чараларды, аларды андан ары деградациясын жана бузулган жерлердин пайдалануусу токтотулган учурда айлана-чөйрөгө терс таасирин тийгизбесин алдын алуусун жүзөгө ашыруу;

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

 А.Джамшылыкова
« _____ » 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин аткаруучу
 Э.Бахавадинов
« _____ » 2020-ж.

“жер кыртышынын катмарынын бузулуусу” – жер кыртышынын катмарын алуу же жок кылуу;

“бузулган жерлер” - жердин деградациясы жерлерди максаттуу багытында жана берилген уруксатына ылайык пайдаланууга мүмкүн болбогондукка алып келиши;

“жер кыртышынын катмарынын түшүмдүүлүгү” – жер кыртышынын катмарынын гумусталган жогорку бөлүгү кыйла терең горизонтторго салыштырмалуу эң көп түшүмдүккө ээ болуу;

“жерлерди рекультивациялоо долбоору” – жерлерди рекультивациялоо жүргүзүүчү негизги документ;

“Жерлерди конверсациялоо долбоору” - жерлерди консервациялоо жүргүзүүчү негизги документ;

“жерлерди рекультивациялоо” - бузулган жана булганган жерлердин биологиялык түшүмдүүлүгүн жана эл чарбалык баалуулуктарды калыбына келтирүүгө багытталган, анын ичинде топурактын булганышынын кесепеттерин четтетүү, жер кыртышынын катмарынын түшүмдүүлүгүн калыбына келтирүү жана коргоочу токой өсүмдүктөрүнүн түзүү жолу менен инженердик-техникалык, мелиоративдик, агротехникалык жана башка иш-чаралардык комплекси;

3. Жерлерди рекультивация жана консервациялоо иштери жерлердин бузулуусуна алардын иш-аракеттери алып келген адамдар тараптан камсыз кылынат, анын ичинде жер участкакторунун менчик ээлери, жерди пайдалануучулар, жер участкакторуна сервитуттун шарт менен пайдалануучулар ошондой эле мамлекеттик же муниципалдык менчикте турган жер участкакторун туруп пайдалануучулар.

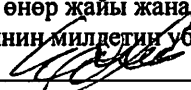
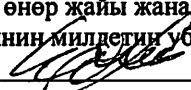
Юридикалык жана жеке жактар, менчиктин уюштуруу-укуктук формасына карабастан, аларга берилген жерлерде жердин категорияларына карабастан, курулуш, иликтөө жана башка иштерди жүргүзгөн, өзүлөрүнүн эсебинен, ушул жерлердин муктаждыгын кечип, айыл, токой, балык чарбаларында же башка тармактарда колдонуу үчүн аларды ылайыктуу абалга келтиришет. Жердин кыртышын бузуу менен байланышкан иштерди жүргүзүүдө жер кыртыштын түшүмдүү катмары милдеттүү түрдө алынып салынып, сакталып жана рекультивацияланган жерге же асыдуулугу төмөн айыл чарба жерлерине колдонулат.

4. Жерди рекультивациялоо жердин сапатынын курчап турган чөйрөнүн сапатынын нормаларына жана калктын санитардык-эпидемиологиялык жыргалчылыгын камсыз кылуу жаатындагы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына шайкештигин камсыз кылуу менен жерлердин калыбына келтирилишин, аларды максаттуу жана уруксат берилген максаттарга ылайык пайдаланууга ылайыкташтырылышы керек.

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

А.Джакшылыкова

«» 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
 Э.Бахавадинов
«» 2020-ж.

Жерди рекультивациялоо айыл чарба жерлеринин түшүмдүүлүгүн камсыз кылуу жаатындагы ченемдерге жана эрежелерге ылайык келиши керек, бирок бир тектүү формадагы топурак жана бир тектүү өсүмдүктөр ээлеген жер участкатору айыл чарба жерлеринин түшүмдүүлүгүнүн абалынан төмөн болбошу зарыл.

Токой фондусунун жерлерине карата – токойлордун максатына жана алар аткарган пайдалуу функцияларга ылайык. Ошол эле учурда, мамлекеттик токой фондунун бак-дарактары жок аймактарда айыл чарба багытындагы угодиялар жайгашкан жерлерде ушул Жобонун ченемдери колдонулат.

Рекультивация жердин бузулушу менен байланышкан технологиялык процесстердин ажырагыс бөлүгү болуп саналат жана конкреттүү жер тилкесин, жергиликтүү топурак-климаттык шарттарды, бузулгандыктын жана булгануунун даражасын, бузулган жерлердин ландшафттык жана геохимиялык мүнөздөмөлөрүн эске алуу менен жүргүзүлүшү керек.

Жерди рекультивациялоо Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 1-беренесинин 15-пунктунда көрсөтүлгөн жерлерде, ошондой эле пайдалануу учурунда бузулган айыл чарба багытындагы жана аларга барабар болгон жерлерде жүргүзүлөт. Рекультивация объектилери болуп төмөнкүлөр саналат: карьерлердин оюктары, кен талааларынын бузулган бети, шахталардын жана карьерлердин таштандылары, күл төгүүчү жайлар, таштандылар полигону; каналдарды, темир жолдорду жана шоссе жолдорду бойлогон тилкелер, запастар жана кавалерлер; жер астындагы түтүктөр, скважиналар, өнөр жай жана курулуш площадкалар жана коммуникациялар ж.б.

Рекультивацияга ошондой эле химиялык заттар менен, анын ичинде радиоактивдүү, башка заттар жана микроорганизмдер менен булганган, алардын курамы курчап турган чөйрөнүн сапатынын нормаларына жана калктын санитардык-эпидемиологиялык сак-саламатын камсыз кылуу жаатындагы мыйзамдардын талаптарына келбеген, ошондой эле терс таасиринин натыйжасында толугу менен же жарым-жартылай түшүмдүүлүгүн жоготкон аларга чектеш болгон жерлерге таандык.

Бардык комплекстүү иштер аяктагандан кийин рекультивацияланган жерлер жана ага чектеш болгон аймактар оптималдуу уюштурулган жана экологиялык жактан тең салмактуу туруктуу ландшафт болушу керек.

5. Бузулган жерлер кийинки пайдалануу түрүнө жараша рекультивациянын түрлөрү (багыты) боюнча классификацияланышат:

- айыл чарба багытындагы жерлерге рекультивациялоо (айдоо жерлерге, кысыр аңызга, көп жылдык бак-дарактарга, чабындыларга, жайыттарга);

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

А.Джакшылыкова

« _____ » 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу

Э.Бахавадинов

« _____ » 2020-ж.

- токой чарба багатынагы жерлерге рекультивациялоо (токой плантацияларына, жалпы чарбалык жана талаа коргоо максаттарына, токой питомниктерине);

- суу жана балык чарбалар, рекреация жана спорт багыттарынагы жерлерге рекультивациялоо (эс алуу жана спорттук аймактарга: парктар жана токой парктары, ден-соолукту чыңдоо үчүн резервуарлар, балык чарбалары, мергенчилик угодьялар, туристтик лагерлер жана спорттук жайлар);

- табигый коргоо жана санитардык-гигиеналык багыттарындагы жерлерге рекультивациялоо (табигый коргоого көздөлүчү аймактар: эрозияга каршы тигилген бак-дарактар, чымдалган же суу баскан жерлер, техникалык каражаттар менен корголгон же сакталып турган жерлер, өз алдынча өсүүчү аймактар - чарбалык же рекреациялык максаттар үчүн атайын жасалгаланбаган жерлер);

- курулуш багытындагы жерлерге рекультивациялоо (өнөр жай, жарандык жана башка курулуштар үчүн аянттар, анын ичинде өндүрүш калдыктарынын таштандыларын жайгаштыруу жайлар (тектер, курулуш таштандылары, байытуучу калдыктар ж.б.).

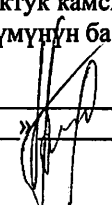
6. Жерлерди консервациялоо алардын терс таасири жерлердин деградациясына, экологиялык абалынын начарлашына, жер кыртыштын катмарынын бузулуштарына, химиялык же радиоактивдүү заттар менен белгиленген мүмкүн болгон чектен ашкан деңгээлге чейин көтөрүлүшүнө алып келген, карантиндик зыянкечтер жана өсүмдүктөрдүн оорулары менен жуккан, эгерде ушул Жобонун 4-пунктунда каралган талаптардын сакталышын камсыз кылуу максатында жерди рекультивациялоо жолу менен мындай кесепеттерди 10 жылдын ичинде четтетүүгө мүмкүн болбосо ушул кесепеттердин натыйжасында экономикалык иш-аракеттерге жол бербөөчү бузулган жерлерге карата жүргүзүлөт.

Жерди консервациялоо долбоору өзүнчө документ катары даярдалынат.

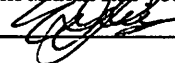
2. Жумушту уюштуруу

7. Жерди рекультивациялоо жана жерди консервациялоо рекультивациялоо жана консервациялоо долбоорунун (мындан ары - Долбоор) негизинде жүргүзүлөт. Долбоор бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо долбоорун иштеп чыгуу боюнча Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган (мындан ары - Ыйгарым укуктуу орган) тарабынан иштелип чыгат. Ыйгарым укуктуу орган ошондой эле Долбоордо белгиленген эрежелеринин жана ченемдеринин аткарылышын көзөмөлдөйт. Ыйгарым укуктуу органды Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктайт.

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

«» А.Джакшылыкова
2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу

«» Э.Бахавадинов
2020-ж.

- рекультивация жана консервациялоо, жер кыртышын жана башка талаа изилдөө иштерин, лабораториялык сыноолорду, анын ичинде физикалык, химиялык жана башка жерлерди негиздөө үчүн зарыл болгон көлөмдө жүргүзүлүүчү, жерди иликтөөнүн натыйжаларынын негизинде аныкталган жерди рекультивация жана консервациялоо иштеринин көлөмү; кыртыштын абалынын биологиялык көрсөткүчтөрү, ошондой эле инженердик-геологиялык изилдөөлөрдүн жыйынтыктары;

- иштин ырааттуулугун жана көлөмүн, жерди рекультивация жана консервациялоо мөөнөтү жана пландаштырылган бүткөн күндөрүнө ылайык.

10. Жерди рекультивациялоо же консервациялоо иштеринин мөөнөтү Долбоор тарабынан аныкталат жана жерлерди рекультивациялоо үчүн 10 жылдан ашпашы керек, жерлерди консервациялоо үчүн 10 жылдан 25 жылга чейин.

11. Мыйзамда белгиленген учурларда, Долбоор бекитилгенге чейин, мамлекеттик экологиялык экспертизадан өтүүгө тийиш.

12. Долбоордо жерди рекультивациялоо иштерин этап-этабы менен жүзөгө ашыруу каралган болсо, ар бир баскычта рекультивациялоо иштеринин аякташы жөнүндө акт түзүлөт.

13. Жерди рекультивациялоо же консервациялоо иштери бекитилген Долбоордон четтөө менен же башка кемчиликтер менен жүргүзүлүп, анын натыйжасында жердин сапаты ушул Жобонун белгиленген талаптарына ылайык келбеген учурда, жерди рекультивациялоо же консервациялоо иштерин жүргүзгөн уюм кемчиликтерди өз каражаты менен жокко чыгарат.

14. Райондук мамлекеттик администрация (мэрия) Долбоорду кароого түшкөн күндөн тартып 30 календардык күндөн кечиктирбестен бекитет.

15. Мамлекеттик же муниципалдык жер участкаларын берүүгө ыйгарым укуктуу мамлекеттик бийликтин аткаруу органы же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы консервациялоого тийиштүү мамлекеттик же муниципалдык менчикке таандык жерлерге карата Долбоор бекитилген күндөн тартып консервациялоо жөнүндө чечим 10 календардык күндөн кечиктирбестен кабыл алат.

3. Курулуш жана башка иштерди рекультивация жана консервациялоо

16. Жерди рекультивациялоо иштери, эреже катары, ырааттуу түрдө эки этапта (техникалык жана биологиялык) жүргүзүлөт.

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

« » А.Джакшылыкова
2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
« » Э.Бахавадинов
2020-ж.

Биринчи этапта, техникалык рекультивациялоо жүргүзүлүп, ага карата жерди түздөтүү, топурактын асылдуу катмарын жана асылдуулук породадарын алуу, алып-ташуу жана рекультивацияланган жерлерге колдонуу, ирригациялык жана жол тармактар, атайын гидротехникалык курулуштар ж.б. иштерди калыбына келтирүү/куруу (рекультивация түрү боюнча).

Экинчи этапта, биологиялык рекультивация жүргүзүлөт, б.а. бузулган жерлердин асылдуулугун калыбына келтирүү боюнча агротехникалык жана фитомелиоративдик чаралардын комплекси.

Биологиялык рекультивациялоонун негизги иш-чараларына органикалык жана минералдык жер семирткичтердин зарыл дозаларын колдонуу, гипс менен каптоо, көп жылдык буурчактуу өсүмдүктөрүн себүү ж.б.

Айыл жана токой чарба максаттары үчүн жүргүзүлгөн биологиялык рекультивация мезгилинде жер участкатору рекультивациялоого даярдануу баскычтан өтүшү керек, б.а. биологиялык фаза техникалык фаза толук бүткөндөн кийин жүргүзүлүшү керек.

Рекультивациянын биологиялык баскычында, жерди рекультивациялоо багыты боюнча пайдалануу талаптарын эске алуу менен бузулган жерлердеги фито-ар түрдүүлүктү калыбына келтирүү керек.

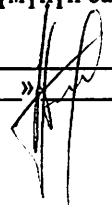
Ошондой эле, пайда болуп келе жаткан топ өсүмдүктөрдүн флорристикалык курамынын, өнөр жай бузулган жерлердеги фито ар түрдүүлүктү калыбына келтирүү процесстеринин, кыртыш жана өсүмдүктөр капталышы кыйроого учурагандыктын изилдөө иштери жүргүзүлүшү керек. Изилдөөнүн багыты - изилденген техногендик түзүлүштөрдү, конкреттүү экологиялык шарттарды эске алуу менен биологиялык рекультивацияны талап кылбаган аймактардын топторун өзүнчө бөлүү (эски таштандылар, өсүмдүктөрдү келтирүү менен кыртыштын кыртышын, кыртыштын биологиялык гумусун) топтоочу биологиялык рекультивация учурунда түзүлгөн фитоценоздордогу жана өз алдынча өсүү учурунда пайда болгон өсүмдүктөр топтору басымдуулук кылган түрлөрдүн баалуу популяцияларынын динамикасын изилдөө.

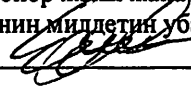
Бардык изилдөө иштери Долбоордо көрсөтүлөт.

17. Иш-аракети жер участкагун рекультивация же консервациялоо зарылдыгына алып келген жактын укуктарынын токтотулушу, анын ичинде ошол жак жер участкагуна болгон укуктан баш тартуусу аны жерди рекультивациялоо же консервациялоо иш-чараларын жүргүзүү милдеттенмесинен бошотпойт.

18. Таламдаш жактар жерди рекультивациялоо же консервациялоо чараларын өз алдынча жүргүзүп, жерди рекультивациялоодон же

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

 А. Джакшылыкова
« » 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
 Э. Бахавадинов
« » 2020-ж.

консервациядан качкан адамдан, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык келтирилген чыгымдардын ордун толтуруу укугунан пайдалана алышат.

4. Жерлерди кабыл алып жана өткөрүп берүү

19. Рекультивацияланган же консервацияланган жерлер Долбоор тарабынан каралган жумуштардын толук көлөмү аткарылгандан кийин өткөрүлүп берилет.

Өнөр жай технологиялык шартына жараша, рекультивациялануучу жерлердин ичиндеги калыбына келтирүү иштери жүргүзүлгөн участколору өзүнчө бөлүктөр болуп өткөрүлүп берилиши мүмкүн,

20. Рекультивацияланган/консервацияланган жерлерди тийиштүү жер пайдалануучуларга же менчик ээлерине өткөрүп берүү, алардын аймагында жайгашкан жергиликтүү мамлекеттик администрация (шаардык мэрия) тарабынан дайындалган рекультивацияланган же консервацияланган жерлерди кабыл алып өткөрүп берүү боюнча комиссия (мындан ары – Комиссия) тарабынан жүргүзүлөт.

Комиссия Кардардан же жерди рекультивациялоо/консервациялоо ишин жүргүзүп жаткан уюмдан объекттин өткөрүп берүүгө даярдыгы жөнүндө жазуу жүзүндөгү билдирүүнү алгандан кийин беш күндөн кечиктирбестен дайындалат.

Комиссиянын курамына төмөнкүлөр кирет: жергиликтүү мамлекеттик администрациянын өкүлү (мэрия), жерди пайдаланууга жана коргоого ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын, жер кадастрын жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын, жергиликтүү жаратылышты коргоо органдарынын, ирригациялык тутумдардын өкүлдөрү, рекультивациялоо/консервациялоо же жаңы жерлерди өздөштүрүү боюнча жумуштарды аткарган уюмдар, токой чарбалары, балык чарбалары жана башка жер пайдалануучулар, рекультивацияланган жерлерди андан ары пайдаланууга берилүүчү дыйкан чарбаларынын, айыл чарба кооперативдеринин жетекчилери.

Зарыл болсо, Комиссиянын курамына Долбоорду иштеп чыгуучулар, эксперттер ж.б. катыша алат.

21. Бекитилген Долбоордон четтөө менен жумуштар жүргүзүлүп жаткан рекультивацияланган же консервацияланган жерлерди өткөрүп берүүсүнө тыюу салынат.

22. Жерлерди рекультивациялоо/консервациялоо иштеринин аткарылышы райондук мамлекеттик администрациянын (шаардак мэрия) буйругу менен бекитилген Комиссиянын актысы менен тастыкталат. Мындай иш-аракеттер жерди рекультивациялоо/консервациялоо иштери жүргүзүлүп

1 Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

 А.Джакшылыкова
« _____ » 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
 Э.Бахавадинов
« _____ » 2020-ж.

жаткан жер жөнүндө маалыматты, ошондой эле рекультивацияланган, консервацияланган жерлердин абалы жөнүндө маалыматты, анын ичинде өлчөө, изилдөө иштеринин натыйжасында аныкталган топурактын абалынын физикалык, химиялык жана биологиялык көрсөткүчтөрүн, айтылган көрсөткүчтөрдүн ушул Жобонун 4-пунктунда каралган талаптарга дал келгендиги жөнүндө маалыматтарды камтышы керек. Эгерде жерди рекультивациялоо/консервациялоо иштери ушул уюмдар тарабынан толугу менен же жарым-жартылай аткарылган болсо, подряддык уюмдар менен түзүлгөн контракттардын көчүрмөлөрү акттын милдеттүү тиркемеси болуп саналат.

5. Комиссиянын милдеттенмелери жана анын иштөө тартиби

23. Рекультивацияланган/консервацияланган жерлерди кабыл алып – өткөрүп берүү учурунда Комиссия аткарылган техникалык иштердин Долбоорго ылайыктуулугун ошондой эле алардын андан ары пайдалануусун текшерүүгө жана аларга баа берүүгө милдеттүү.

24. Эрозияга каршы, мелиоративдик жана башка рекультивацияланган же консервацияланган жерлердеги курулуштардын сапатын текшерүүдөгү бардык чыгымдарды Кардардын эсебинен жүргүзүлөт.

25. Кардар же подряддык мекеме Комиссияга төмөнкү документтерди жана материалдарды берет:

- жер участкана укуктуу күбөлөндүрүүчү документтер;
- жерди рекультивациялоо же консервациялоо долбоору;
- аткаруу сьемкалардын пландары;
- колдонулган топурактын кыртышын агрохимиялык жана суу-физикалык касиеттерин мүнөздөө;
- экологиялык экспертизадан өтүү жөнүндө документтер.

26. Кемчиликтер жана деффектер пайда болгондо, Комиссия аларды оңдоонун мөөнөттөрүн белгилейт. Рекультивацияланган же консервацияланган жерлерди кабыл алуу жана өткөрүп берүү актысы пайда болгон кемчиликтер жана деффектер четтетилгенден кийин эки жумадан кечиктирилбестен жергиликтүү мамлекеттик администрация (мэрия) тарабынан бекитилет.

Комиссия тарабынан кабыл алынган рекультивацияланган/консервацияланган жер участкатору мурунку ээлерине кайтарылат же белгиленген тартипте башка жер пайдалануучуларга өткөрүлүп берилет.

27. Айыл, токой чарбаларында же Долбоордо каралган максаттар үчүн рекультивацияланган же консервацияланган жерлер, жердин түшүмдүүлүгү толугу менен калыбына келтирилгенге чейин “рекультивацияланган/

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

_____ А.Джакшылыкова
«__» _____ 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
_____ Э.Бахавадинов
«__» _____ 2020-ж.

консервацияланган жерлер” же мелиоративдик даярдык көрүлүп жаткан жер катары өзүнчө графада эсепке алынат. Пайдаланууга берилгенден кийин жер участкатору белгиленген тартипте жердин тиешелүү түрлөрүнө чегерилет.

28. Белгиленген формадагы жер участогун кабыл алып-өткөрүп берүү актысы үч нускада түзүлөт. Бир нускасы райондук мамлекеттик администрациясына (мэрияга), экинчиси - райондук / шаардын жер кадастрына, үчүнчүсү - Каардарга жөнөтүлөт. Актыга өткөрүлүп берилген участоктун планы тиркелет.

6. Бузулган жерлерди рекультивация же консервациялоо жана аларды өз калыбына келтирүү боюнча иштерин жүргүзүүдө жер ээлеринин жана жерди пайдалануучулардын милдеттери

29. Жер участкаторунун ээleri жана жерди пайдалануучулар, ошондой эле жерди рекультивациялоону же консервациялоону жүзөгө ашырган подрядтык мекемелер төмөнкүлөргө жооп беришет:

- Долбоорго ылайык пландаштыруу, курулуш-монтаждоо, мелиоративдик жана башка жумуштарды өз убагында сапаттуу аткаруусуна;
- рекультивацияланган/консервацияланган жерлерди келечекте пайдалануу үчүн тийиштүү чарбасына өз убагында өткөрүп берүүсүнө;
- жерлерди рекультивациялоо/консервациялоо иштерине өз убагында каражаттарды которуп берүүсүнө.

30. Жер ээleri же жер пайдалануучулар айыл, токой жана башка чарбаларында же башка максаттарда пайдаланууга өткөрүлүп берилген (кайтарылган) рекультивацияланган/ консервацияланган жерлерди алардын чарбалык жүгүртүүгө өз убагында катышуусу үчүн жооп беришет.

7. Жерди рекультивациялоо иштерине коюлуучу негизги талаптар

31. Айыл чарбасына максатында колдонууга жарактуу абалга келтирүүчүлүгөн жер участкатору Долбоорго ылайык, шартка ыңгайлуу түздөлүп, кыртыштын түшүмдүү катмары менен жабылып жана жолдор, дренаж жана башка коммуникациялар жана тетиктер менен камсыз кылынуусу зарыл. Участоктор заманбап машиналарды колдонуу менен иштөөгө ыңгайлуу, жер астындагы суунун деңгээли өсүмдүктүн өсүшү үчүн оптималдуу болушу керек.

32. Токой чарбасы максатында пайдалануу үчүн даярдалган жер участкатору Долбоорго ылайык, бадалдардын өсүшү үчүн зарыл болгон тамырдын горизонту тиешелүү тереңдикте болуга, мелиоративдик, гидравликалык, эрозияга каршы жана башка курулмалар менен камсыздалууга тийиш.

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

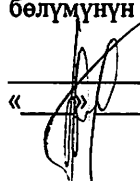
А. Джакшылыкова
« _____ » 2020-ж.

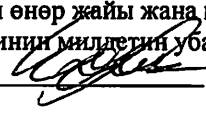
Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
Э. Бахавадинов
« _____ » 2020-ж.

33. Долбоорлорго ылайык, таштарды, шагылдарды же кумдарды казып алуучу үчүн мурунку карьерлерде жаратылган көлмөлөр суу чарба, рекреация жана спорттук багыттарда пайдалануу үчүн жумшак жээктерге ээ болушу керек, түбүн жана суу сактагычтарды жер көчкүнүн, чыпкалоонун же суунун агып кетүүсүнүн алдын алуу үчүн, тиешелүү гидравликалык жабдыктар менен, ыңгайлуу кирүү жолдору жана башка курулмалар менен камсыздалуусу керек.

34. Балык чарбасы багытында пайдалануу үчүн рекультивацияланган жер участкакторунда (суу менен каптаганга чейин) суу сактагычты санитардык даярдоо (суу ташкыны болгон аймактан курулуштарды, курулмаларды, материалдык каражаттарды алып чыгуу, кыртыштын түшүмдүү катмарын алуу жана андан ары сактоо, токой жүргүзүү иштери, б.а. бак-бадалдуу өсүмдүктөрдү кыркуу) суу сактагычтарды суу берүүчү жана чыгуучу түзүлүштөр жана долбоордо каралган башка курулуштар менен жабдуу, ошондой эле калктуу пунктарды, ар кандай курулмаларды, байланыш линияларды, жана айыл чарба багытындагы жерлерди суу каптоолордон (саздануудан), жер көчкүдөн, эрозиядан, жээктердин суу каптодон жоголушун, суунун жагымдуу режимин жана курамын колдоо үчүн инженердикдик коргоо курулуштарын жүргүзүү.

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

«» А.Джакшылыкова
2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
«» Э.Бахавадинов
2020-ж.

АКТ
приема-передачи
рекультивированных/консервированных земель

_____ “ ” 20__ г.
(место составления) (дата составления)

Комиссия по приемке-передаче рекультивированных/консервированных земель, назначенной постановлением (распоряжением) Государственной администрации (мэрии)

от “ ” 20__ г. №__
в _____ составе: _____ председателя
комиссии _____
(фамилия, и.о., занимаемая должность)
членов _____ комиссии

_____ (фамилия, и.о., занимаемая должность)

_____ представителей _____ привлеченных _____ организаций

_____ (фамилия, и.о.,

_____ занимаемые должности, наименование организации)

составили настоящий акт о следующем:

I. _____
(наименование собственника земельного участка или землепользователя,

_____ проводившего рекультивацию/консервацию земель)

рекультивировано/консервировано _____ для _____ использования _____ в

Заведующая отделом
правового обеспечения

_____ А.Джакшылыкова

« » 2020 г.

Вр.И.О.министр сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

_____ Э.Бахавадинов

« » 2020 г.

(отрасль народного хозяйства, площадь участка. Указать использование их до

нарушения, наименование документа, на основании которого

предоставлены земли - дата, номер, кому, из чьих земель)

II. Комиссии предъявлена следующая документация:

(перечислить все предъявленные документы)

III. Работы по рекультивации/консервации земель
начаты _____
Окончены _____

IV. На основании осмотра в натуре предъявленного к приемке участка и
изучения представленной документации комиссией установлено:
Проектно-сметная документация
разработана _____

(наименование уполномоченного органа по разработке проекта
и _____ утверждена

(наименование органа, утвердившего проектно-сметную документацию, дата

утверждения)

Работы по рекультивации/консервации земель проведены на площади
_____ га при фактической стоимости _____
сомов/га
(сметная стоимость _____ сомов/га).

Заведующая отделом
правового обеспечения

А.Джакшылыкова
«__» _____ 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиораций Кыргызской Республики

Э.Бахавадинов
«__» _____ 2020 г.

Рекультивированные/консервированные земли представляют собой

_____ (дать характеристику отдельных участков с указанием их площади, рельефа,

_____ возможности механизированной обработки, удобства транспортировки

_____ техники и грузов)

Плодородный слой почвы нанесен на площади _____ га, мощностью _____ см и подстиляется

_____ (дать название подстилаемых пород и характеристику

_____ по пригодности для выращивания различных сельскохозяйственных культур)

На площади _____ га рекультивация/консервация земель проведена без нанесения плодородного слоя почвы и верхний слой земельного участка представлен

_____ (дать наименование породы или пахотного горизонта, степень

_____ пригодности для выращивания различных сельскохозяйственных или лесных культур)

4. На рекультивированных/консервируемых землях проведены следующие мероприятия:

а) _____ мелиоративные _____ мероприятия

_____ (перечислить все мероприятия с

_____ указанием их объема и площади, на которой они осуществлены)

б) почвозащитные мероприятия _____

_____ (перечислить все мероприятия с

_____ указанием их объема и площади, на которой они осуществлены)

Заведующая отделом
правового обеспечения

_____ А. Джакшылыкова
« _____ » _____ 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики
_____ Э.Бахавадинов
« _____ » _____ 2020 г.

в) другие мероприятия _____
(указать какие их объемы)

5. В процессе работ имели место следующие отступления от утвержденного проекта

_____ (перечислить отступления, указать их причину, кем, когда санкционированы)

V. Заключение комиссии

Работы _____ по _____ рекультивации/консервации
земель _____ (наименование объекта)

выполнены в соответствии с проектом, с оценкой

_____ (удовлетворительно, хорошо, отлично)

Строительство вспомогательных сооружений, транспортных коммуникаций и устройств, выполнение мелиоративных, почвозащитных мероприятий

_____ (перечислить)

на _____ рекультивированном/консервированном
участке _____

_____ проведены в соответствии с
существующими нормами и правилами и отвечают соответствующим
требованиям их приемки в эксплуатацию.

Комиссия считает, что участок подготовлен для использования

а) в сельском хозяйстве _____ га,

в том числе под пашню _____ га

(стадия мелиоративной подготовки с 202_ г. по 202_ г.),

пастбища _____ га

(стадия мелиоративной подготовки с 202_ г. по 202_ г.),

плодовые насаждения _____ га

(стадия мелиоративной подготовки с 202_ г. по 202_ г.),

б) в лесном хозяйстве _____ га,

(стадия мелиоративной подготовки с 202_ г. по 202_ г.);

Заведующая отделом
правового обеспечения

_____ А. Джакшылыкова
«__» _____ 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

_____ Э. Бахавадинов
«__» _____ 2020 г.

в) в рыбном хозяйстве _____ га,
в том числе под водоемы _____ га;
г) _____ га.

Рекультивированные земли для дальнейшего использования по назначению
передаются _____
(наименования землевладельца)

Акт составлен в трех экземплярах, из которых один экземпляр направляется
в местную государственную администрацию (мэрию), второй – в орган
земельного кадастра района/города, третий –
собственнику/землепользователю или подрядной организации, проводивший
рекультивацию/консервацию земель.

Председатель комиссии: (Ф.И.О.) (подпись)

Члены комиссии: (Ф.И.О.) (подписи)

Заведующая отделом
правового обеспечения

_____ А. Джакшылыкова
« _____ » _____ 2020 г.

Вр.И.О.министра сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
мелиорации Кыргызской Республики

_____ Э.Бахавадинов
« _____ » _____ 2020 г.

**Рекультивацияланган/консервацияланган
жерлерди кабыл алып-өткөрүп берүү
АКТысы**

_____ “ ” _____ 20____
(түзүлгөн жери) (түзүлгөн күнү)

Мамлекеттик администрациянын (мэриясынын) чечими (буйругу)
менен дайындалган рекультивацияланган/консервацияланган жерлерди
кабыл алуу жана өткөрүп берүү боюнча комиссиясы
_____ “ ” _____ 20____ жылдын

№ _____

курамы: комиссиянын төрагасы _____
(фамилиясы, иштеген орду, кызмат орду)

комиссиянын мүчөлөрү _____
(фамилиясы, иштеген орду, кызмат орду)

_____ катышкан _____ уюмдардын _____ өкүлдөрү

_____ (фамилиясы, аты, жөнү,

_____ ээлеген кызмат орду, уюмдун аталышы)

төмөнкүлөр боюнча бул актыны түздү:

I. _____
(жер ээсинин же жер пайдалануучунун аты,

жерди рекультивациялоо / консервациялоо

_____ жылы пайдаланууга берилген /
консервацияланган _____

_____ (эл чарбасынын тармагы, жер аянты. Мурда алардын колдонулушун
көрсөткүлө _____

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

А.Джакшылыкова

« _____ 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу

Э.Бахавадинов

« _____ 2020-ж.

укук бузуулар, анын негизинде документтин аталышы

берилген жер - күнү, номери, кимге, кимдин жерлеринен)

II. Комиссияга төмөнкү документтер тапшырылды:

(берилген бардык документтердин тизмеси)

III. Рекультивация / сактоо жумуштары _____ башталды
Бүтү

IV. Текшерүүнүн жыйынтыгында комиссия тарабынан тапшырылган документтерди изилдөө жана кабыл алуу үчүн сайтка сунушталган объект:

1. Долбоордук-сметалык документтер _____
иштелип чыккан

(долбоорду иштеп чыгуу боюнча ыйгарым укуктуу органдын аталышы)
жана бекитилген

(долбоордук-сметалык документти бекиткен органдын аталышы, күнү)

бекитүү)

2. Жерди калыбына келтирүү / консервациялоо иштери
_____ га / га иш жүзүндө наркы менен _____ га аянтта
жүргүзүлдү.

(болжолдуу наркы _____ сом / га).

3. Рекультивацияланган / сакталып калган жер

_____ (жеке бөлүмдөрдү алардын аймагын, топографиясын көрсөтүү менен
мүнөздөө үчүн)

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

_____ А.Джакшылыкова
« _____ 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу

_____ Э.Бахавадинов
« _____ 2020-ж.

механикаштырылган иштетүү мүмкүнчүлүктөрү, ташуунун жеңилдиги

жабдуулар жана жүктөр)

_____ га аянтка кыртыштын түшүмдүү катмары колдонулат,
калыңдыгы _____ см жана тигилген

(мүнөздүү тектердин аталышын бериңиз)

ар кандай өсүмдүктөрдү өстүрүүгө жарактуу)

_____ га аянтта жердин калыбына келтирилиши /
консервациясы жердин түшүмдүү катмарын колдонбостон жүргүзүлүп, жер
участогунун үстүнкү катмары

келтирилген.

(тукумдун же айдоо аянтынын аталышы, даражасы)

ар кандай айыл чарба же токой өсүмдүктөрүн өстүрүүгө жарамдуулугу)

4. Жердин калыбына келтирилген / сакталган жерлеринде төмөнкү иш-
чаралар жүргүзүлдү:

а) жерлерди рекультивациялоо чаралары

(бардык окуяларды тизмелеңиз)

алардын көлөмүн жана алар ишке ашырыла турган аймакты көрсөтүү менен)

б) кыртышты коргоо чаралары _____

(бардык окуяларды тизмелеңиз)

алардын көлөмүн жана алар ишке ашырыла турган аймакты көрсөтүү менен)

в) башка окуялар _____

(кандай көлөмдү көрсөтүңүз)

5. Жумуш учурунда бекитилген долбоордон төмөнкүдөй четтөөлөр
орун алды:

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

_____ А.Джакшылыкова
« _____ » 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу
_____ Э.Бахавадинов
« _____ » 2020-ж.

(четке кагуулардын тизмесин келтирүү, алардын себебин көрсөтүү, ким тарабынан, качан уруксат берилген)

V. Комиссиянын корутундусу

Рекультивация / сактоо иштери _____

_____ (объекттин аталышы)

долбоорго ылайык, _____ сметасы менен жасалган

(ыраазы, жакшы, мыкты)

Көмөкчү жайларды, транспорттук коммуникацияларды жана шаймандарды куруу, мелиорация, кыртышты коргоо чаралары

(Тизме)

калыбына келтирилген / сакталып калган аянт боюнча

_____ колдонуудагы ченемдерге жана эрежелерге ылайык жүргүзүлөт жана аларды пайдаланууга берүү үчүн тиешелүү талаптарга жооп берет.

Комиссия сайтты пайдаланууга даяр деп эсептейт

а) айыл чарбасында _____ га, анын ичинде айдоо жерлери _____ га

(мелиоративдик даярдык стадиясы 202_ ден 202_ га чейин), жайыттар _____ га

(мелиоративдик даярдык стадиясы 202_ ден 202_ га чейин), жемиш токойлору _____ га

(мелиоративдик даярдык стадиясы 202_ ден 202_ га чейин),

б) токой чарбасында _____ га

(мелиоративдик даярдоо баскычы 202_ ден 202_ га чейин);

в) балык чарбасында _____ га

анын ичинде суу астында _____ га;

г) башка багытында кийинки пайдалануу түрүнө жараша

_____ га.

Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

_____ А.Джакшылыкова

« _____ » 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу

_____ Э.Бахавадинов

« _____ » 2020-ж.

Кийин пайдаланууга берилген жерлер пайдаланууга өткөрүлүп
берилген _____
(жер ээсинин аты)

Акт үч нускада түзүлөт, анын бир нускасы жергиликтүү мамлекеттик администрацияга (шаар мэриясына), экинчиси райондун / шаардын жер кадастр органына, үчүнчүсү жерди калыбына келтирүү / сактоону жүргүзгөн менчик ээсине / жерди пайдалануучуга же подрядчыга жөнөтүлөт.

Комиссиянын төрагасы: (аты-жөнү) (колу)

Комиссия мүчөлөрү: (аты-жөнү) (колу)

1
Укуктук камсыздоо
бөлүмүнүн башчысы

_____ А.Джакшылыкова
« _____ » _____ 2020-ж.

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба,
тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация
министринин милдетин убактылуу аткаруучу

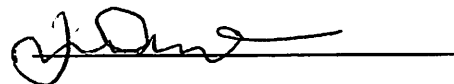
_____ Э.Бахавадинов
« _____ » _____ 2020-ж.

Государственное агентство по земельным ресурсам
при Правительстве Кыргызской Республики

Государственный проектный институт «Кыргызгипрозем»

УТВЕРЖДАЮ:

Директор А.Касмалиев

« 18 » июля 2020 г.

Анализ регулятивного воздействия
на проект постановления Правительства Кыргызской Республики
«Об утверждении Положения «О рекультивации (восстановлении)
и консервации нарушенных земель»

Основания для разработки:

Настоящий анализ регулятивного воздействия разработан в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О нормативных правовых актах Кыргызской Республики» и Методикой проведения анализа регулятивного воздействия нормативных правовых актов на деятельность субъектов предпринимательства, утвержденной постановлением Правительства Кыргызской Республики от 30 сентября 2014 года № 559, приказа ГПИ «Кыргызгипрозем» от 18.05.2020 года № 32-п.

Срок проведения АРВ:

Начало: 19 июня 2020 года;

Окончание: 10 июля 2020 г.

Рабочая группа:

Главный инженер ГПИ «Кыргызгипрозем»,
руководитель группы
А. Таштемиров

Члены рабочей группы:
Начальник технического отдела
ГПИ «Кыргызгипрозем»
Н. Асылбекова

Главный экономист технического отдела
ГПИ «Кыргызгипрозем»
Н. Бейшекеев

Юрист ГПИ «Кыргызгипрозем»
Г. Конушбаева

Глава Ак-Добонского айыл окмоту
Аламудунского района
Б. Сакиев (по согласованию)

Предприниматель в области
недропользования К. Молдалиев
(по согласованию)

Контактные данные ответственного лица:

Ажиев Турусбек Карыбекович – Заместитель начальника технического
отдела ГПИ «Кыргызгипрозем»,

тел. 0312 300 280, моб. 0705 540 515, e-mail: Azhiyevt@mail.ru

Объем - _____ стр., приложений - _____.

I. Проблемы и основания для государственного вмешательства.

1. Определение проблем

Проблема 1. Невозможность использования земель: разработанных карьеров; отвалов; земли, загрязненных химическими или радиоактивными веществами сверх установленных предельно допустимых норм; зараженных карантинными вредителями и болезнями растений; замазученных почвогрунтов; других деградированных земель, с нарушением почвенного покрова, а также прилегающих к этим нарушенным землям прилегающих территорий, используемые в сельскохозяйственных, лесохозяйственных, рекреационных, водохозяйственных и иных целях. Также отсутствуют нормы, предусматривающие и регулирующие консервацию нарушенных земель.

По земельно-учетной документации по состоянию на 1 января 2019 года площадь нарушенных земель по республике составила всего лишь 2787 га. Хотя на сегодняшний день количество действующих лицензий составляет 2378 единиц, а действующих заявок более 650 единиц по данным официального сайта Государственного комитета промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики.

Площадь одного лишь рудника «Кумтор», согласно реестра участков недр общегосударственного значения, составляет 26 320 га.

С обретением независимости быстро развивается инфраструктура в Кыргызской Республике, в том числе и сети автомобильных дорог. Таким образом, были построены автодороги Бишкек – Ош, Бишкек – Нарын – Торугарт, Сарыташ – Карамык, Ош – Сарыташ – Иркештам, Ош – Баткен – Исфана и Талас – Тараз – Суусамыр.

Для строительства, вдоль прокладываемых дорог разрабатываются карьеры, которые служат в качестве инертного материала.

Министерством автомобильного транспорта и шоссейных дорог Кыргызской ССР разрабатывались Схемы размещения карьеров. Подобных Схем в настоящее время нет, что приводит к оставлению карьеров «заброшенными».

В период Советского Союза в Институте «Кыргызгипрозем» функционировал отдел мелиорации и рекультивации земель. Сотрудниками отдела, а именно экологами, геоботаниками, почвоведом, экономистами, мелиораторами и другими опытными специалистами разрабатывались проекты рекультивации земель для различных предприятий и организаций, в том числе и горнодобывающим. Наряду с этим, осуществлялся и авторский надзор за обязательным выполнением положений проектов, вследствие чего периодически, восстановленные земли принимались районными комиссиями по актам приема-передач и вводились в оборот той или иной категории земель.

С распадом Советского Союза и в связи с ограниченными финансовыми средствами Института для содержания отдела, а также с утверждением Положения о рекультивации (восстановлении) нарушенных земель и порядке

их приемки в эксплуатацию от 12 июля 1993 года № 304, по которому разработка проектов рекультивации земель были предоставлены проектным организациям различного профиля, отдел был расформирован.

С тех пор, ни 1 га нарушенных земель не рекультивирован и не введен в оборот, более того, ни в одних статистических данных не отражена информация по восстановленным и введенным в оборот земель в соответствии с первоначальным целевым назначением.

Отсутствуют нормативные акты по регулированию **консервацию земель**. Определение консервации земель отражено в статье 99 Земельного кодекса Кыргызской Республики, где установлено, что при невозможности восстановления плодородия почв деградированных сельскохозяйственных угодий, земель, загрязненных химическими или радиоактивными веществами сверх установленных предельно допустимых норм, а также земель, зараженных карантинными вредителями и болезнями растений, предусматривается консервация земель в порядке, установленном Правительством Кыргызской Республики.

Проблема 2. Нарушение режима использования земель, подлежащих рекультивации.

В настоящее время в процессе проведения землеустройства особую актуальность приобретает проблема нарушения правового режима земель, подлежащих рекультивации. Правовой режим земель, подлежащих рекультивации определен Земельным, Лесным кодексами, Законом Кыргызской Республики "О недрах".

Рекультивируемые зоны представляют собой территории, которые непосредственно заняты под разработку карьеров, инертных материалов, отвалов, земли, загрязненных химическими или радиоактивными веществами сверх установленных предельно допустимых норм; зараженных карантинными вредителями и болезнями растений; замасоченных почвогрунтов; других деградированных земель, с нарушением почвенного покрова, а также прилегающие к этим нарушенным землям прилегающие территории, в которых происходят частичные или полные деградации почв.

К проблемам, связанным с несоблюдением правового режима рекультивируемых земель, относятся:

- проблемы определения границ рекультивационных зон;
- размещение на территории несанкционированных объектов, которые влекут за собой нарушение правового режима;
- строительство объектов производства, возобновляемых источников энергии и других сооружений с нарушением правового режима использования земель, подлежащих рекультивации;

При нарушении основного принципа земельных отношений (использование земель в соответствии с их целевым назначением) создается в конечном счете угроза жизни людей, в частности, распространение инфекционных и других заболеваний (Хвостохранилища, отвалы строительных отходов, мусорные свалки и т.д.).

Это способствуют возникновению конфликтных ситуаций между органами управления, хозяйствующими субъектами и местным населением.

Проблема 3. Отсутствует государственный орган, проводящий мониторинг и контроль за качеством восстанавливаемых земель, а также разработки проектов рекультивации или консервации земель.

В Кыргызской Республике отсутствует процесс государственного вмешательства на восстановление нарушенных земель для установления режима и условия использования земель в целях обеспечения улучшения и восстановления земель, деградированных в процессе использования. Государственное управление в области использования, охраны и воспроизводства земельных и растительных ресурсов основывается на принципе рационального природопользования, позволяющего максимально сохранять средние воспроизводящие способности ландшафтов, естественную динамику их функционирования.

В сентябре и октябре 2019 года Корейским агентством по международному сотрудничеству (KOICA) совместно с Государственным комитетом промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики проведен семинар по обмену знаниями и опытом в рамках наращивания потенциала управления в горнодобывающем секторе на тему: «Кыргызстан: Рекультивация в горнодобывающем секторе – текущая ситуация, проблемы и перспективы», на котором приняли участие все заинтересованные стороны, такие как государственные органы, компании-недропользователи, представители НПО и независимые эксперты.

На данной площадке конструктивного обсуждения проблем, участниками было отмечено, что на сегодняшний день ни один госорган не проводит мониторинг и контроль за качеством восстанавливаемых земель. Представители госорганов поддержали идею о передаче разработки проектов государственному органу по землеустройству.

Проблема 4. Невозможность внесения изменений и дополнений в действующее в настоящее время Положения «О рекультивации (восстановлении) нарушенных земель и порядке их приемки в эксплуатацию, утвержденное постановлением Правительства Кыргызской Республики № 304 от 12 июля 1993 года.

Действующие нормы Положения «О рекультивации (восстановлении) нарушенных земель и порядке их приемки в эксплуатацию, утвержденное постановлением Правительства Кыргызской Республики № 304 от 12 июля 1993 года к настоящему времени не соответствует современным реалиям, не дает четкого понимания относительно места и роли государственных органов, ответственных в части наделения полномочий, компетенций и ответственности органов, регулирующих вопросы рекультивации земель.

Указанное Положение принималась давно, более 17 лет назад и подвергалось изменению лишь в 2013 и 2017 годах, и эти изменения несли более редакционный характер, которые возникали в связи с принятым

Положением о рекультивации земель, нарушенных в процессе пользования недрами, утвержденного Постановлением Правительства Кыргызской Республики № 517 от 18 августа 2017 года.

В связи с тем, что внесение отдельных изменений в действующую редакцию Положения с технической стороны является сложным и трудным для восприятия, руководствуясь ст. 17 Закона Кыргызской Республики «О нормативных правовых актах Кыргызской Республики» и пунктом 44 Инструкции по разработке проектов подзаконных актов Кыргызской Республики, утвержденной постановлением Правительства Кыргызской Республики № 313 от 31 мая 2017 года, предлагается утвердить данное Положение в новой редакции.

Проблема 5. Составление проектов рекультивации или консервации нарушенных земель.

Настала необходимость предусмотреть разработку проектов рекультивации земель государственным органом, имеющий всю необходимую базу данных, в том числе предыдущих лет изысканий, соответствующих специалистов, почвенные и геоботанические лаборатории, картографические материалы и др. и налаженным издательским, информационным и маркетинговым работами.

Особое внимание в проекте вместе с производственной территорией необходимо уделять к прилегающим территориям, которые используются субъектами рекультивации в целях доступности производства (доступ к участку, автостоянки, транспортировка грузов, интересы смежников и т.д.).

Также необходимо закладывать нормы своевременного установления опасных и вредных факторов хозяйственной и промышленной деятельности (выделяющиеся газы, рудная пыль и др.) на участках земельных отводов, которые дают возможности предотвращения чрезвычайных ситуаций, связанных с ухудшением состояния почвы, воды и воздуха в сельскохозяйственных зонах.

Дерево проблем

Невозможность использования нарушенных земель, а также прилегающих территорий

Нарушение режима использования земель, подлежащих рекультивации

Отсутствуют нормы, регулирующие консервированных земель

Отсутствует государственный орган, проводящий рекультивацию мониторинг и контроль за качеством восстанавливаемых земель, а также разработку проектов рекультивации или консервации земель

Составление проектов рекультивации или консервации Земель

2. Государственное вмешательство в решении проблем.

2.1. Правовая основа государственного вмешательства.

Правовой основой государственного вмешательства в решении проблем в сфере управления землями, подлежащих рекультивации, является принятие проекта постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель».

2.2. Экономическая основа государственного вмешательства.

Экономической основой государственного вмешательства в решении проблем в управлении рекультивируемыми землями является составление проектов рекультивации и консервации земель государственным органом, в целях качественного и целенаправленного использования этих земель, а также целевого налогообложения.

2.3. Образовательная основа государственного вмешательства.

Организация мероприятий по повышению знания членов хозяйствующих субъектов посредством проведения обучений и организация консультаций составляют образовательную основу государственного вмешательства.

3. Масштаб проблем

3.1. Масштаб проблем в экономическом измерении

Промышленный сектор Кыргызской Республики является одним из основ экономики государства, а обрабатываемые ими ресурсы, обеспечивают население необходимыми продуктами производства. Предоставление земель физическим и юридическим лицам и их использование по назначению имеет большое экономическое значение в развитии промышленного сектора экономики Кыргызской Республики.

Эффективность работы промышленного комплекса, а следовательно и стабильность экономической, социальной, политической обстановки в обществе во многом зависят от состояния земельных ресурсов. Современное состояние использования земельных ресурсов имеет огромное значение в развитии социально-экономического благополучия страны.

Однако, разрабатываемые ими ресурсы влечет за собой экологическую и природоохранную проблему, которые необходимо решать государственными органами в комплексе.

3.2. Масштаб проблем в территориальном измерении

Имеющиеся информации по нарушенным землям не полностью отражает истинное положение дел, имеются проблемы территориального значения, к которым относятся:

- отсутствие организационных, экономических и других мер, осуществляемых со стороны органов местного самоуправления, районных государственных администраций и уполномоченных государственных органов по предоставлению и использованию нарушенных земель;
- наличие бюрократических барьеров со стороны органов местного самоуправления, местных государственных администраций и

уполномоченных государственных органов по предоставлению и использованию земель под недропользование, под отвалы и т.д.

Вышеуказанные проблемы привели к возникновению масштабной проблемы в территориальном измерении.

4. Анализ влияния заинтересованных сторон (государственные органы и органы местного самоуправления, хозяйствующие субъекты, индивидуальные предприниматели)

Основными сторонами, влияющими на решение проблем в использовании нарушенных земель, являются:

- Министерство сельского хозяйства, пищевой промышленности и мелиорации Кыргызской Республики;

- Государственный комитет промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики;

- Государственное агентство охраны окружающей среды и лесного хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики;

Государственное агентство по земельным ресурсам при Правительстве Кыргызской Республики;

- местные государственные администрации;

- органы местного самоуправления;

- юридические и физические лица.

Проблемы в экономическом измерении являются основными проблемами данного проекта, к которым непосредственно связаны Министерство сельского хозяйства, пищевой промышленности и мелиорации Кыргызской Республики, Государственный комитет промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики, Государственное агентство по земельным ресурсам при Правительстве Кыргызской Республики, Государственное агентство охраны окружающей среды и лесного хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики. Ими могут быть разрешены масштабные проблемы экономического измерения.

Проблемы в территориальном измерении могут быть разрешены полномочными представителями Правительства Кыргызской Республики в областях, местными государственными администрациями, органами местного самоуправления, а также юридическими и физическими лицами.

5. Международный опыт по решению аналогичных проблем

Земельное законодательство предусматривает правовой режим использования земель, подлежащих рекультивации. В странах СНГ названный правовой режим существует еще с советских времен.

В Республике Казахстан разработку проектов рекультивации земель осуществляет Казгипрозем при комплексном исследовании нарушенных земель, ведет авторский надзор за выполнением положений проектов.

В Российской Федерации существуют ряд законов и нормативных правовых актов в сфере рекультивации и консервации земель.

В свою очередь, модельного законодательства пока не удалось принять.

Особенности предоставления и использования земель, подлежащих рекультивации различных стран определяются экономическими, экологическими, социальными и историческими условиями.

В мире подобного рода проблемы решаются за счет объединения усилий в экономическом плане, используя всевозможные варианты решения проблем.

Внедрение международного опыта по решению проблем, возникших в использовании земель, подлежащих рекультивации в условиях Кыргызской Республики, очень необходимо в условиях глобализации, от этого зависит дальнейшее развитие Кыргызской Республики.

6. Государственное регулирование

6.1. Цель государственного регулирования

Целью государственного регулирования является восстановление нарушенных земель, сохранение плодородного слоя и продуктивности почвы.

6.2. Задачи государственного регулирования

Задачами государственного регулирования являются:

- создание условий для хозяйствующих субъектов и индивидуальных предпринимателей в решении вопросов по рекультивации и консервации нарушенных земель;
- оказание государственной поддержки в подготовке проектов рекультивации и консервации нарушенных земель.
- внедрение в практику достижений науки и передового международного опыта в рекультивации и консервации земель, пропаганда их среди субъектов предпринимательства.

7. Индикаторы достижения цели

7.1. Качественные индикаторы достижения цели

Качественными индикаторами достижения цели являются:

- совершенствование нормативно-правовой базы в сфере рекультивации и консервации нарушенных земель;
- усиление ответственности хозяйствующих субъектов в восстановлении нарушенных земель;
- повешение ответственности местных государственных администраций и органов местного самоуправления в сфере рекультивации и консервации нарушенных земель;

7.2. Количественные индикаторы достижения цели

Количественными индикаторами достижения цели являются:

- выявление всех нарушенных земель и принятие мер по их восстановлению;
- проекты, определенные государственными земельными программами.

II. Варианты государственного регулирования и оценки последствий

Выбрано 3 варианта регулирования:

- вариант регулирования - «оставить все как есть»;

- вариант регулирования – принятие проекта постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель»;
- альтернативный вариант регулирования – разработка и принятие Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Земельный, Лесной кодексы Кыргызской Республики, Закон о недрах Кыргызской Республики».

1. Вариант регулирования – «оставить все как есть»

Вариант регулирования «оставить все как есть» предполагает не менять существующую политику.

На сегодняшний день недостаточно административных и рыночных механизмов для улучшения ситуации в рекультивации и консервации нарушенных земель.

Сегодня «проект рекультивации» является лишь частью экологического проекта, который, в свою очередь, является частью «технического проекта», что зачастую не дает возможности оценить эти документы должным образом (в частности, как будут осуществляться обязательства по рекультивации и ее этапы).

На практике на стадии предоставления земельного участка при проведении конкурса на право пользования недрами конкурсная комиссия ограничивается лишь обязательством участников конкурса о проведении рекультивации.

При предоставлении земель местными государственными администрациями и органами местного самоуправления не всегда отражают в своих решениях о последующем рекультивации земель.

Первоначально без совершенствования законодательной базы в сфере рекультивации и консервации нарушенных земель невозможно вести речь о дальнейших аспектах жизнедеятельности хозяйствующих субъектов, использующие ресурсы, подлежащие рекультивации или консервации земель.

При применении варианта «оставить все как есть» не будет решаться должным образом вопросы рекультивации и консервации нарушенных земель, составления качественных проектов и ведение мониторинга, выявление нарушенных земель и т.д.

2. Предлагаемый вариант регулирования

Предлагаемый вариант регулирования предусматривает принятие проекта постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель».

1) Способ регулирования

Нормы нового Положения включает в себе обширные этапы проведения работ по рекультивации земель, их консервации. Рекультивации подлежат нарушенные земли всех категорий, а также прилегающие земельные участки,

полностью или частично утратившие продуктивность в результате отрицательного воздействия нарушенных земель.

Рекультивация земель является составной частью технологических процессов, связанных с нарушением земель и должна проводиться с учетом местных почвенно-климатических условий, степени повреждения и загрязнения, замазученности почвогрунта, ландшафтно-геохимической характеристики нарушенных земель, конкретного участка, требований инструкции.

Рекультивируемые земли и прилегающая к ним территория после завершения всего комплекса работ должны представлять собой оптимально организованный и экологически сбалансированный устойчивый ландшафт с восстановлением биологического гумуса почвогрунта.

Еще с Советских времен, при проведении исследований по проблеме биологической рекультивации ясно выделяются несколько этапов. На первом этапе (с 1959 до конца 1970-х годов) по хозяйственным договорам с промышленными предприятиями разрабатывались способы биологической рекультивации нарушенных промышленностью земель. Результатом исследований были рекомендации, которые использовались при составлении проектов и практическом проведении биологической рекультивации. Как правило, учет конкретных экологических условий позволял значительно удешевить проектные и практические работы по биологической рекультивации изученных техногенных образований и даже выделить группу площадей, не требующих биологической рекультивации. Это старые отвалы с хорошим восстановлением растительного и почвенного покровов.

При проведении биологического этапа рекультивации должны быть учтены требования к рекультивации земель по направлениям их использования. Земельные участки в период осуществления биологической рекультивации в сельскохозяйственных и лесохозяйственных целях должны проходить стадию мелиоративной подготовки, т.е. биологический этап должен осуществляться после полного завершения технического этапа.

Для успешного проведения биологической рекультивации важное значение имеют исследования флористического состава формирующихся сообществ, процессов восстановления фиторазнообразия на нарушенных промышленностью землях, когда катастрофически уничтожены почвенный и растительный покровы.

Важным направлением исследований на нарушенных промышленностью землях является изучение динамики ценопопуляций культурных видов в фитоценозах, созданных при биологической рекультивации, и видов - доминантов растительных сообществ, возникших в процессе самозарастания.

2) Регулятивное воздействие

Нормы, установленные в проекте положения о рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель, разработаны в рамках

действующих Положений о рекультивации (восстановлении) нарушенных земель и порядке их приемки в эксплуатацию, утвержденного постановлением Правительства Кыргызской Республики № 304 от 12 июля 1993 года и о рекультивации земель, нарушенных в процессе пользования недрами, утвержденного постановлением Правительства Кыргызской Республики № 517 от 18 августа 2017 года, в области регулятивного воздействия на предпринимательскую деятельность.

Уполномоченные органы, на стадии предоставления земельного участка предусматривают и должны предусматривать для хозяйствующих субъектов обязательство по проведению рекультивации земель, т.е. обязуют после окончания работ и сроков предоставления, необходимость приведения земель в первоначальное состояние. Вместе с тем, необходимо создание условий для заинтересованности субъектов рекультивации к дальнейшему использованию рекультивированного участка.

К примеру: недропользователям и другим субъектам рекультивации, вместе с созданием благоприятных условий в инвестиционной политике, предложить благоприятные условия в другой области, в последующем использовании рекультивированного участка. В проекте данного Положения есть норма, как использование земель по направлениям рекультивации. Деградированные (нарушенные) земли, квалифицируются по видам рекультивации в зависимости от видов последующего использования (по направлениям рекультивации: сельскохозяйственного; лесохозяйственного; спортивного и рекреационного; водохозяйственного и рыбохозяйственного; строительного; природоохранного и санитарно-гигиенического).

В представленном проекте постановления Правительства Кыргызской Республики предусматривается разработка проектов рекультивации земель государственным органом, имеющий всю необходимую базу данных, в том числе предыдущих лет изысканий, соответствующих специалистов, почвенные и геоботанические лаборатории, картографические материалы и др. и налаженным издательским, информационным и маркетинговым работами. При этом разработка проектов рекультивации или консервации земель не может воздействовать на регулирование предпринимательской деятельности. Восстановление нарушенных земель является обязательным мероприятием для всех юридических и физических лиц, независимо от форм собственности, приведших к нарушению почвенного покрова земли.

3). Ожидаемые последствия

При реализации варианта 2 ожидается:

а) Для государства

- совершенствование законодательства Кыргызской Республики посредством утверждения Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель;
- решение вопросов взаимодействия государственных органов, органов местного самоуправления, хозяйствующих субъектов и индивидуальных предпринимателей;

- решение вопросов занятости населения посредством создания новых рабочих мест, следовательно будут решены вопросы социального характера.

б). Для хозяйствующих субъектов, индивидуальных предпринимателей и населения

- принятие предлагаемого проекта постановления Правительства Кыргызской Республики оказывает определенное благоприятное воздействие хозяйствующих субъектов при рекультивации и консервации нарушенных земель;

- создание условий работы хозяйствующих субъектов и индивидуальных предпринимателей в сфере рекультивации и консервации нарушенных земель в сотрудничестве с государственными органами исполнительной власти;

4). Реализационные риски.

- риски, связанные с не изъявлением желания проводить рекультивацию нарушенных земель хозяйствующими субъектами и индивидуальными предпринимателями.

5). Правовой анализ

Данный проект постановления соответствует нормам действующего законодательства и не противоречит нормам международного права, поскольку он направлен только на улучшение действующего положения о рекультивации земель.

Правовое положение нарушенных земель регулируется главой 19 Земельного кодекса, главами 19 и 22 Лесного кодекса Кыргызской Республики, пункта 42 статьи 4, п.12 ст. 20, п/п. 7 п. 4 ст.23, п. 7-13 ст. 49 Закона Кыргызской Республики «О недрах», Положениями «О рекультивации земель, нарушенных в процессе использования недр», «Об использовании средств, поступивших в порядке возмещения потерь лесохозяйственного производства, для охраны, защиты, лесоразведения, повышения продуктивности лесов и воспроизводства особо ценных древесных пород в Кыргызской Республике» утвержденных постановлениями Правительства Кыргызской Республики от 18.08.2017 года № 517 и от 20.02.2019 года № 74 соответственно.

Правовой режим характеризуют следующие элементы: объект, субъекты, влияющие на состояние объекта посредством установления прав и обязанностей на его использование (восстановление), а также ряд других важных составляющих, в том числе защита и контроль за его использованием.

Объектом правового режима земель, подлежащих рекультивации являются нарушенные земли, выявление которых определяются при сопоставлении с архивными материалами ГПИ «Кыргызгипрозем».

6). Экономический анализ

Регулирование земель, подлежащих рекультивации и консервации необходимо наиболее эффективно осуществлять на республиканском и местном уровнях.

На республиканском уровне могут быть предусмотрены меры по:

- созданию законодательной основы по нарушенным землям;
- выработке стратегических направлений экономической поддержки регулирования земель, подлежащих рекультивации и консервации на основе разработки качественной проектной документации.

На местном уровне могут быть предусмотрены меры по:

- определению рекультивируемых и консервируемых земель для дальнейшего отвода, выделения и использования по назначению;

а). Расчет затрат для государства – отсутствуют.

б). Затраты для хозяйствующих субъектов и индивидуальных предпринимателей, использующих земли, подлежащих рекультивации или консервации.

При принятии нового положения о рекультивации и консервации земель не существует риска лишних потерь для субъектов предпринимательства, использующих земельные участки, подлежащие рекультивации и консервации. Расходы для субъектов предпринимательства определены уже в рамках действующих Положений «О рекультивации (восстановлении) нарушенных земель и порядке их приемки в эксплуатацию», «О рекультивации земель, нарушенных в процессе использования недрами», «Об использовании средств, поступивших в порядке возмещения потерь лесохозяйственного производства, для охраны, защиты, лесоразведения, повышения продуктивности лесов и воспроизводства особо ценных древесных пород в Кыргызской Республике» утвержденных постановлениями Правительства Кыргызской Республики от 12 июля 1993 года № 304, от 18.08.2017 года № 517 и от 20.02.2019 года № 74 соответственно.

Принятие данного проекта постановления Правительства Кыргызской Республики не предусматривает дополнительных экономических затрат как со стороны республиканского и местного бюджета, так и со стороны юридических и физических лиц.

7). Общественное обсуждение

Данный вопрос обсуждался в сентябре и октябре 2019 года на семинаре по обмену знаниями и опытом в рамках наращивания потенциала управления в горнодобывающем секторе, проведенного Корейским агентством по международному сотрудничеству (KOICA) совместно с Государственным комитетом промышленности, энергетики и недропользования Кыргызской Республики и где принимали участие все заинтересованные стороны, в том числе и компании-недропользователи и представители НПО.

3. Альтернативный вариант регулирования - разработка и принятие Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Земельный, Лесной

кодексы Кыргызской Республики, в Закон Кыргызской Республики “О недрах”.

1) Способ и механизм регулирования

В целях поиска альтернативного решения вопросов, было принято решение о применении правового способа регулирования, посредством разработки проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Земельный, Лесной кодексы Кыргызской Республики, в Закон Кыргызской Республики “О недрах”.

Данным проектом предусматривается включить отдельной графой в вышеуказанные правовые акты отдельной главой нормы регулирования рекультивации и консервации нарушенных земель».

2). Регулятивное воздействие

В альтернативном варианте регулирования предусматривается внесение в правовые акты разработку проектов рекультивации и консервации земель государственным органом землеустройства. При этом разработка проектов рекультивации или консервации земель не может воздействовать на регулирование предпринимательской деятельности. Восстановление нарушенных земель является обязательным мероприятием для всех юридических и физических лиц, независимо от форм собственности, приведших к нарушению почвенного покрова земли.

3). Ожидаемые последствия

При реализации данного варианта ожидается:

- качественное составление проектов, положительно влияющих на деятельность хозяйствующих субъектов и индивидуальных предпринимателей, в связи с имеющимся в органах землеустройства необходимой базы данных, в том числе предыдущих лет изысканий, соответствующих специалистов, почвенные и геоботанические лаборатории, картографические материалы и др. и налаженным издательским, информационным и маркетинговым работами.

4). Реализационные риски

Рисками, могут быть чрезмерное затягивание процесса согласования и на принятие проекта Закона Жогорку Кенешом.

5). Правовой анализ

К правовому положению нарушенных земель непосредственное отношение имеют глава 19 Земельного кодекса, главы 19 и 22 Лесного кодекса Кыргызской Республики, пункт 42 статьи 4, п.12 ст. 20, п/п. 7 п. 4 ст.23, п. 7-13 ст. 49 Закона Кыргызской Республики «О недрах», Положения «О рекультивации земель, нарушенных в процессе использования недрами», «Об использовании средств, поступивших в порядке возмещения потерь лесохозяйственного производства, для охраны, защиты, лесоразведения,

повышения продуктивности лесов и воспроизводства особо ценных древесных пород в Кыргызской Республике» утвержденных постановлениями Правительства Кыргызской Республики от 18.08.2017 года № 517 и от 20.02.2019 года № 74 соответственно.

6). Экономический анализ

Разработка и принятие проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Земельный, Лесной кодексы Кыргызской Республики» не предусматривает дополнительных экономических затрат как со стороны республиканского и местного бюджета, так и со стороны юридических и физических лиц.

7). Выгоды государства, хозяйствующих субъектов и индивидуальных предпринимателей

Государство имеет частичную выгоду посредством совершенствования законодательства в сфере регулирования рекультивации и консервации нарушенных земель.

Хозяйствующие субъекты и индивидуальные предприниматели в данном варианте регулирования не имеют выгоды.

III. Рекомендуемое регулирование

При проведении анализа регулятивного воздействия к проекту постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации земель», рабочей группой было рассмотрено три варианта регулирования.

Первый вариант регулирования «оставить все как есть», второй - вариант регулирования, предусматривающий «принятие проекта постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации земель» и третий – альтернативный вариант «принятие Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Земельный и Лесной кодексы Кыргызской Республики, в Закон Кыргызской Республики «О недрах».

По итогам проведенного анализа регулятивного воздействия (АРВ) рабочая группа пришла к выводу предлагать второй вариант регулирования – принять проект постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о рекультивации (восстановлении) и консервации земель».

IV. Приложение

Проект постановления Правительства Кыргызской Республики «Об утверждении Положения «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель»;

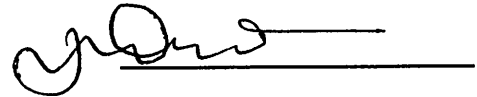
Проект Положения «О рекультивации (восстановлении) и консервации нарушенных земель.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу
Жер ресурстары боюнча мамлекеттик агенттиги

«Кыргызмамжердолбоор» мамлекеттик долбоорлоо институту

БЕКИТЕМ:

Директор А. Касмалиев

“ 10 ” июль 2020 ж.

**“Кыртышы бузулган жерлерди рекультивациялоо
(калыбына келтирүү) жана консервациялоо”**

жөнүндө Жобону бекитүү боюнча

**Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтом долбооруна
жөнгө салуучу таасирин талдоо Анализи**

Иштеп чыгуу негиздери:

Жөнгө салуучу таасирин талдоо анализи (мындан ары – Талдоо анализи)
“Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө” Кыргыз
Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн
2014-жылдын 30-сентябрындагы № 559 токтому менен бекитилген Ишкердик
субъекттердин ишмердигине ченемдик укуктук актылардын жөнгө салуучу
таасирин жүргүзүү Methodикасына, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө
караштуу Жер ресурстары боюнча мамлекеттик агенттигинин
“Кыргызмамжердолбоор” мамлекеттик долбоорлоо институтунун 2020-
жылдын 18-май айындагы № 32-п буйругуна ылайык даярдалды.

Талдоо анализин жүргүзүү мөөнөтү:

2020-жылдын 19 июнунда башталды

2020-жылдын 10-июлунда бүттү

Жумушчу топ:
“Кыргызмамжердолбоор” МДИ Башкы инженери
Жумушчу топтун жетекчиси,
А. Таштемиров

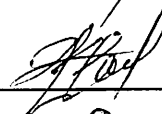
Жумушчу топтун мүчөлөрү:
“Кыргызмамжердолбоор” МДИ
Техникалык бөлүмүнүн башчысы,
Н. Асылбекова

«Кыргызмамжердолбоор» МДИ
Башкы экономисти
Н. Бейшекеев

«Кыргызмамжердолбоор» МДИ
юристи Г. Конушбаева

Чүй облусунун Аламүдүн районунун
Ак-Дөбө айыл окмотунун башчысы
(макулдашуу менен)

Жерлердин пайдалануу боюнча
ишкер, К. Молдалиев
(макулдашуу менен)

Жоопту адис жана анын байланыш маалыматтары:

Ажиев Турусбек Карыбекович – «Кыргызгипрозем» МДИнин техникалык
бөлүмүнүн башчысынын орун басары

тел. 0312 300 280, моб. 0705 540 515, e-mail: Azhiyevt@mail.ru

Колөмү - _____ бет., тиркемелер - _____ бет.

I. Көйгөйлөр жана мамлекеттик кийлигишүүлөр үчүн негиздер

1. Көйгөйлөрдү аныктоо

*1-көйгөй. пайдаланууга мүмкүн эмес жерлер: иштетилген карьерлердин; кең калдыктардын жана курулуш таштандылардын; жол берилүүчү чектелген нормалардан ашык химиялык же радиоактивдүү заттар менен булганган жерлер; карантиндик зыянкечтер жана өсүмдүктөрдүн илдеттери менен булганган жерлер; мазут төгүлгөн топурак кыртышы; жер кыртышы бузулган башка жерлер, ошондой эле айыл, токой, суу чарбалар, рекреация жана башка максаттарына пайдалануучу ошол бузулган жерлерге чектеш аймактар. Бузулган жерлердин консервациялоосун камсыз кылган жана жөнгө салуучу **ченемдер жок**.*

Жерди эсепке алуу документтерине ылайык, 2019-жылдын 1-январына карата республиканын бузулган жерлеринин аянты 2787 гектарды гана түздү. Ал эми Кыргыз Республикасынын Жер казынасын пайдалануу, энергетика жана өнөр жай мамлекеттик комитетинин расмий сайтына кайрылсак, бүгүнкү күндө жарактуу лицензияларынын саны 2378 бирдикти түзөт жана учурдагы тиркемелер 650 бирдиктен ашат.

Кумтөр кенинин аянты эле мамлекеттик маанидеги жер казынасынын участкторунун реестри боюнча 26,320 га түзөт.

Мамлекетибиз көзкарандысыздыкка жетишкенден кийин, Кыргыз Республикасында инфратүзүм, анын ичинде жол тармагы тез өнүгүп келе жатат. Ошентип, Бишкек - Ош, Бишкек - Нарын - Торугарт, Сарыташ - Карамык, Ош - Сарыташ - Иркештам, Ош - Баткен - Исфана жана Талас - Тараз - Суусамыр жолдору курулду.

Курулуш үчүн, салынып жаткан жолдун боюнда карьерлер иштелип чыгат, ал инерттүү материал катары кызмат кылат.

Ошол мезгилде, Кыргыз ССРинин транспорт жана шоссе жолдору министрлиги карьерлерди бөлүштүрүү схемаларын иштеп чыгуучу. Азаркы мезгилде андай схемалар жоктугунан карьерлер кароосуз ташалып калууда.

Союз мезгилинде “Кыргызгипрозем” институтунда мелиорация жана мелиорация бөлүмү иштеп келген. Бөлүмдүн ар кандай профилдеги кызматкерлери экологдор, геоботанисттер, топурак таануучулар, экономисттер, мелиораторлор жана башка тажрыйбалуу адистер, ар кандай ишканалар жана уюмдар үчүн, анын ичинде тоо-кен ишканаларына жерди рекультивациялоо долбоорлорун иштеп чыгышчу. Ошону менен бирге, долбоорлордун талаптарын милдеттүү түрдө жүзөгө ашыруу үчүн автордук көзөмөлүн жүргүзүлүп, натыйжада, калыбына келтирилген жерлерди мезгил-мезгили менен райондук комиссиялар тарабынан кабыл алынып, жерлердин тигил же бул категориясына киргизилчүү.

Советтер Союзунун ыдырашына жана Институттун бөлүмүн каржылоого чектелгенге байланыштуу, ошондой эле бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жөнүндө жобону бекитүү боюнча

Кыргыз Республиканын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304 токтомунун негизинде, жерди рекультивациялоо долбоорлорун иштеп чыгуусун жеке уюмдар жазашы каралган, бөлүм жоюлган.

Ошондон бери бузулган жерлердин бир да гектары калыбына келтирилген эмес жана жүгүртүүгө берилген эмес, ошондой эле баштапкы максатка ылайык калыбына келтирилген жана жүгүртүүгө берилген бир дагы статистикалык маалымат жок.

Бузулган жерлердин консервациялоосун жөнгө салуучу нормативдик укуктуу актылар жок. Жерди консервациялоо аныктамасы Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 99-беренесинде чагылдырылган. Анда көрсөтүлгөндөй, деградацияланган айыл чарба аянттарындагы, химиялык же радиоактивдүү заттар менен жол берүүгө мүмкүн болгон ченемдердин белгиленген чегинен ашык булганган жерлердин, ошондой эле карантиндик зыянкечтер жана өсүмдүктөрдүн илдеттери менен булганган жерлердин кыртышынын асылдуулугун калыбына келтирүү мүмкүн болбогон учурларда Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгиленген тартипте жерлерди консервациялоо каралат

2-көйгөй. Рекультивациялоого жаткан жерлерди пайдалануу режимин бузуулусу.

Азыркы учурда жерге жайгаштырууну жүргүзүү процессинде рекультивациялоого жаткан жерлеринин укуктук режимин бузуу көйгөйү өтө актуалдуу болу жатат. Рекультивациялоого жаткан жерлеринин укуктук режими Кыргыз Республикасынын Жер, Токой кодекстери жана “Кең казынасы жөнүндө” мыйзамы менен аныкталган.

Рекультивациялануучу зоналар - карьерлерди, инерттүү материалдарды, төгүндүлөрдү, химиялык же радиоактивдүү заттар менен булганган жерлерди белгиленген жол берилген чектеринен ашкан, карантиндик зыянкечтер жана өсүмдүктөрдүн илдеттери менен булганган, мазут төгүлгөн топурак кыртыштар, жер кыртышы бузулган башка жерлер, ошондой эле айыл, токой, суу чарбалар, рекреация жана башка максаттарына пайдалануучу ошол бузулган жерлерге чектеш түздөн-түз ээлеген аймактар.

Рекультивациялануучу жерлердин укуктук режимин сактабоого байланышкан көйгөйлөргө төмөнкүлөр кирет:

- Рекультивациялануучу аймактарынын чек араларын аныктоо көйгөйлөрү;

- Рекультивациялануучу аймагына укуктук режимди бузууга алып келген санкцияланган объекттерди, автоунааларды жана башка жайларды жайгаштыруу;

- Рекультивациялануучу жерлерин укуктук режимин бузуу менен айыл, токой, балык, аң улоо чарбаларынын, энергиянын кайра жаралуу жана башка объектилеринин курулушу.

Жер мамилелеринин негизги принциби бузулган учурда (жерди өз максатына ылайык пайдалануу), адам өмүрүнө коркунуч туулат, атап айтканда, жугуштуу жана башка оорулардын жайылышы

(хвостохранилищелер, курулуш таштандылары, таштанды төгүүчү жайлар ж.б.).

Бул мамлекеттик органдардын, чарба жүргүзүүчү субъекттердин жана жергиликтүү калктын ортосунда чыр-чатактын келип чыгышына шарт түзөт.

3-көйгөй. Калыбына келтирилген жерлердин сапатын көзөмөлдөгөн, ошондой эле жерлерди рекультивациялоо же консервациялоо боюнча долбоорлорду иштеп чыгуучу мамлекеттик орган жоктугу.

Пайдалануу процессинде деградацияланган бузулган жерлерди жакшыртуу жана калыбына келтирүүнү камсыз кылуу максатында бузулган жерлерди калыбына келтирүү үчүн пайдалануунун режимин жана шарттарын орнотууга Кыргыз Республикасында мамлекеттик кийлигишүү процессинин жоктугу.

2020-жылдын сентябрь жана октябрь айларында Корея Эл аралык Кызматташтык Агенттиги (KOICA) Кыргыз Республикасынын Өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу боюнча мамлекеттик комитети менен биргеликте тоо-кен тармагында башкаруу потенциалынын алкагында билим жана тажрыйба алмашуу боюнча "Кыргызстан: тоо-кен тармагындагы рекультивация темасында - учурдагы кырдаал, көйгөйлөр жана келечектер" темасында семинар өткөрдү. Семинарда баардык кызыккан тараптар катышышты: мамлекеттик органдар, жер казынасын пайдалануучулар жана көз карандысыз өкмөттүк эмес уюмдар, эксперттер.

Бул аянтча көйгөйлөрдү конструктивдүү талкуулоо учурунда катышуучулар калыбына келтирилген жерлердин сапатын бир дагы мамлекеттик орган көзөмөлдөп турбагандыгын белгилешти. Мамлекеттик органдардын өкүлдөрү долбоорлорду иштеп чыгууну жерлерди жайгаштыруу боюнча мамлекеттик органга өткөрүп берүү идеясын колдошту.

4-көйгөй. Азыркы мезгилде пайдалануудагы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304 токтому менен бекитилген "Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана аларды пайдаланууга берүүнүн тартиби жөнүндө" Жобосуна өзгөртүүлөрдү жана кошумчаларды киргизүү мүмкүн эместиги.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304 токтому менен бекитилген "Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана аларды пайдаланууга берүүнүн тартиби жөнүндө" Жобосундагы колдонулган эрежелер мезгилдеги реалдуулукка так келишпестиги, жерлерди рекультивациялоону жөнгө салуучу органдардын ыйгарым укуктарына, компетенциясына жана жоопкерчилигине жооптуу мамлекеттик органдардын орду жана ролу жөнүндө так түшүнүк бербейт.

Учурдагы Жобонун кабыл алынганына 17 болуп, 2013 жана 2017-жылдары өзгөртүүлөр киргизилип жана бул өзгөртүүлөр редакторлук мүнөзгө гана ээ болгон. Айтылган өзгөртүүлөр Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн от 2017-жылдын 18-августундагы № 517 токтому менен бекитилген "Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо жөнүндө" Жобого байланыштуу келип чыккан.

Ушул эрежелердин Жобонун учурдагы редакциясына техникалык жактан жеке өзгөртүүлөрдү киргизүү кыйын жана түшүнүктүүсүз болуп калаарына байланыштуу, "Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 17-беренесин жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 31-майындагы № 313 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын мыйзам алдындагы актыларынын долбоорлорун иштеп чыгуу боюнча Инструкциясынын 44-пунктун жетекчиликке алып, ушул Жобону жаңы редакцияда бекитүү сунушталууда.

5-көйгөй. Бузулган жерлердин рекультивациялоо жана консервациялоо долбоорлорун иштеп чыгуу.

Рекультивациялоо боюнча долбоорлорду иштеп чыгуу жагын, баадык зарыл маалымат базасы бар, анын ичинде мурунку жылдардагы изилдөөлөр, тиешелүү адистер, топурак жана геоботаникалык лабораториялар, картографиялык материалдары бар мамлекеттик органга өткөрүп берүүсү азыркы мезгилде зарыл болуп турат.

Долбоордо өндүрүш аянты менен катар, рекультивациянын субъекттери өндүрүштү жеткиликтүү кылуу үчүн пайдаланган чектеш аймактарга көңүл буруу керек (территорияга кирүү, унаа токтотуучу жайлар, жүктөрдү ташуу, чектеш жер пайдаланычуулардын кызыкчылыктары ж.б.).

Ошондой эле, айыл чарба аймактарында кыртыштын, суунун жана абаанын начарлашына байланыштуу өзгөчө кырдаалдардын алдын алууга мүмкүндүк берүүчү экономикалык жана өнөр жай иш-аракеттеринин кооптуу жана зыяндуу факторлорун (чыккан газдар, руда чаңы ж.б.) өз убагында аныктоо үчүн ченемдерди иштеп чыгуу зарыл.

Көйгөй дарагы

Пайдаланууга мүмкүн эмес жерлер
жана ага чектеш жерлер

Рекультивациялоого жаткан
жерлерди пайдалануу режимин бузуулусу

Калыбына келтирилген жерлердин сапатын көзөмөлдөгөн, ошондой эле жерлерди рекультивациялоо же консервациялоо боюнча долбоорлорду иштеп чыгуучу мамлекеттик органдын жоктугу. Бузулган жерлердин консервациялоосун камсыз кылган жана жөнгө салуучу ченемдердин жоктугу

Бузулган жерлердин рекультивациялоо
жана консервациялоо долбоорлорун
иштеп чыгуу

2. Маселелерди чечүүгө мамлекеттик кийлигишүүсү.

2.1. Мамлекеттик кийлигишүүсүнүн укуктук негиздери.

Рекультивациялоого тийиш болгон жерди башкаруу чөйрөсүндөгү көйгөйлөрдү чечүүгө мамлекеттин кийлигишүүсүнүн укуктук негизи болуп Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Кыртышы бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” токтомунун долбоорун кабыл алуусу болуп саналат.

2.2. Мамлекеттик кийлигишүүсүнүн экономикалык негиздери.

Мелиорацияланган жерлерди башкарууда мамлекеттин кийлигишүүсүнүн экономикалык негизи бул жерлерди сапаттуу жана максаттуу пайдалануу, ошондой эле максаттуу салык салуу максатында мамлекеттик орган тарабынан консервациялоо жана консервациялоо долбоорлорун түзүү болуп саналат.

2.3. Мамлекеттик кийлигишүүсүнүн билим берүүчү негиздери

Окутуу жана консультациялар аркылуу ишкердик субъекттеринин мүчөлөрүнүн билимин жогорулатуу боюнча иш-чараларды уюштуруу мамлекеттин кийлигишүүсүнүн билим берүү негизин түзөт.

3. Көйгөйлөрдүн масштабы

3.1. Экономикалык алкакта көйгөйлөрдүн масштабы.

Кыргыз Республикасынын өнөр жай сектору мамлекеттин экономикасынын негиздеринин бири болуп саналат жана алар тарабынан иштетилген ресурстар калкты керектүү өндүрүш продуктулары менен камсыз кылат. Жеке жана юридикалык жактарга жер берүү жана аларды максаттуу пайдалануу Кыргыз Республикасынын экономикасынын өнөр жай тармагын өнүктүрүүдө чоң экономикалык мааниге ээ.

Өнөр жай комплексинин натыйжалуулугу, демек, коомдогу экономикалык, социалдык, саясий кырдаалдын туруктуулугу жер ресурстарынын абалынан көз каранды. Жер ресурстарын пайдалануунун учурдагы абалы өлкөнүн социалдык-экономикалык жыргалчылыгын өнүктүрүүдө чоң мааниге ээ.

Бирок, алар иштеп жаткан ресурстар мамлекеттик органдар тарабынан комплекстүү чечилиши керек экологиялык жана жаратылышты коргоо өз максатында пайдалануу көйгөйлөрдү жаратат.

3.2. Көйгөйлөрдүн масштабы аймактык өлчөмдө

Бузулган жерлер жөнүндө маалымат иш-аракеттердин чыныгы абалын толук чагылдырбайт, аймактык маанидеги көйгөйлөр бар:

- бузулган жерлерди берүү жана пайдалануу боюнча жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, аймактык мамлекеттик администрациялар жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар тарабынан жүргүзүлүп жаткан уюштуруу, экономикалык жана башка чаралардын жоктугу;
- жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, жергиликтүү мамлекеттик администрациялар жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар

тарабынан жерлерди берүү жана пайдалануу боюнча бюрократиялык тоскоолдуктардын болушу.

Жогоруда көрсөтүлгөн көйгөйлөр аймактык өлчөмдө чоң масштабдагы көйгөйгө алып келди.

4. Кызыктар тараптардын таасирин талдоо (мамлекеттик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, чарба жүргүзүүчү субъекттер, жеке ишкерлер).

Бузулган жерлерди пайдаланууда көйгөйлөрдү чечүүгө таасир эткен негизги тараптар:

- Кыргыз Республикасынын Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлиги;
- жергиликтүү мамлекеттик администрациялар;
- жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары;
- юридикалык жана жеке жактар.

Кыргыз Республикасынын Өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу боюнча мамлекеттик комитети, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Курчап турган чөйрөнү коргоо жана токой чарба жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жер ресурстар боюнча мамлекеттик агенттиктери ушул полбоорго өзгөчө экономикалык көйгөйлөрүнө байланыштуу болуп саналат. Булар экономикалык масштабдагы көйгөйлүү маселелерди чече алышат.

Аймактык өлчөмдөгү көйгөйлөрдү Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн региондордогу ыйгарым укуктуу өкүлдөрү, жергиликтүү мамлекеттик администрациялар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, ошондой эле юридикалык жана жеке жактар дагы чечилүүшү мүмкүн.

5. Ушундай көйгөйлөрдү чечүүдө эл аралык тажрыйба

Жер мыйзамдары жерди рекультивациялоого жаткан жерлердин пайдалануусун укуктук режимин караштырат. КМШ өлкөлөрүндө бул укуктук режим советтик мезгилден бери иштеп келе жатат.

Казакстан Республикасында жерди рекультивациялоо долбоорлорун иштеп чыгуусу Казгипрозем тарабынан бузулган жерлерди ар тараптуу изилдөө менен жүзөгө ашырылат жана долбоорлордун талаптарын аткарылышын көзөмөлдөйт.

Россия Федерациясында жерди рекультивациялоо жана сактоо жаатында бир катар мыйзамдар жана жоболор бар.

Өз кезегинде, модельдүү мыйзамдарды дагы кабыл алынганга шарт болгон жок.

Ар кайсы өлкөлөрдө рекультивацияга дуушар болгон жерлерди берүү жана пайдалануунун өзгөчөлүктөрү экономикалык, экологиялык, социалдык жана тарыхый шарттар менен аныкталат.

Дүйнөдө мындай көйгөйлөр көйгөйлөрдү чечүүнүн бардык мүмкүн болгон варианттарын колдонуп, экономикалык жагынан күч-аракеттерди бириктирүү жолу менен чечилет.

Кыргыз Республикасынын шарттарында рекультивацияга жаткан жерлерди пайдаланууда келип чыккан көйгөйлөрдү чечүүдө эл аралык тажрыйбаны киргизүү глобалдашуу шартында өтө зарыл, Кыргыз Республикасынын андан аркы өнүгүшү андан көз каранды.

6. Мамлекеттик жөндөө

6.1. Мамлекеттик жөндөө максаты.

Мамлекеттик жөндөөнүн максаты бузулган жерлерди өз калыбына келтирүү, жер кыртышын жана топурактын түшүмдүүлүгүн сактап калуу. жагымдуу шарттарды түзүү болуп эсептелет.

6.2. Мамлекеттик жөндөөнүн милдеттери.

Мамлекеттик жөндөөнүн милдеттери болуп эсептелет:

- бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо иштерине чарба субъекттерине жана жеке ишкерлерге шарттарды түзүп берүү;
- бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо долбоорлорун даярдоосуна жана бекитүүсүнө мамлекеттик жардам көрсөтүү;
- бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо боюнча эл аралык алдыңкы жана илимий жетишкендиктерди практикага киргизүү, аларды айыл чарба субъекттери арасында үгүтөө.

7. Максатка жетүүнүн индикаторлору

7.1. Максатка жетүүнүн сапаттуу индикаторлору.

Максатка жетүүнүн сапаттуу индикаторолору болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо чөйрөсүндө ченемдик-укуктук базаны жакшыртуу;
- бузулган жерлерди кайра калыбына келтирүү иштерине чарба субъектилеринин жоопкерчилигин көтөрүү;
- бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо иштерине жергиликтүү өзүнөзү башкаруу органдарынын жана мамлекеттик администрациялардын жоопкерчилигин жогорулатуу.

7.2. Максатка жетүүнүн сандык индикаторлору.

Максатка жетүүнүн сандык индикаторолору болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- бардык бузулган жерлерди аныктоо жана аларды калыбына келтирүү боюнча чараларды көрүү;
- мамлекеттик жер программаларында аныкталган долбоорлор.

II. Жөндөө варианттарын аныктоо

Жөндөөнүн 3 варианты тандалып алынды:

- “бардыгын кандай болсо, ошондой калтыруу” жөндөө варианты;
- “Кыртышы бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө Жобону бекитүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтом долбоорун кабыл алуу жөндөө варианты;
- “Кыргыз Республикасынын Жер, Токой кодекстерине, “Жер казнасы боюнча” мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” Кыргыз

Республикасынын Мыйзамын иштеп чыгуу жана кабыл алуу альтернативдүү жөндөө варианты.

1. “Бардыгын кандай болсо, ошондой калтыруу” жөндөө варианты.

"Баардыгын кандай болсо, ошондой калтыруу" жөндөө варианты учурдагы саясатты өзгөртпөөнү талап кылат.

Бүгүнкү күндө бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо жаатында кырдаалды жакшыртуу үчүн административдик жана рыноктук механизмдер жетишсиз.

Бүгүнкү күндө “рекультивациялык долбоор” бул экологиялык долбоордун бир бөлүгү гана, ал өз кезегинде “техникалык долбоордун” бөлүгү болуп саналат, жана бул документтерди туура баалоого мүмкүндүк бербейт (атап айтканда, рекультивация милдеттенмелери жана анын этаптары кандайча аткарылат).

Иш жүзүндө, жер казынасын пайдалануу укугуна конкурстун жүрүшүндө жер участогун берүү баскычында, конкурстук комиссия конкурстун катышуучуларынын рекультивациялоо милдеттенмеси менен гана чектелет.

Жергиликтүү мамлекеттик администрациялар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан жер бөлүп берүү чечимдеринде жерди рекультивациялоо боюнча ар дайым эле чагылдыра бербейт.

Башында, бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо жаатындагы укуктук базаны өркүндөтбөстөн, жерди рекультивациялоого же консервациялоого тийиш болгон ресурстарды пайдаланган чарбалык субъекттердин жашоосунун мындан аркы аспектиери жөнүндө сөз кылуу мүмкүн эмес.

"Баардыгын кандай болсо ошондой калтыруу" вариантын колдонууда бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо, сапаттуу долбоорлорду түзүү жана мониторинг жүргүзүү, бузулган жерлерди аныктоо ж.б. маселелери тийиштүү түрдө чечилбейт.

2. суунушталган жөндөө варианты

Суунушталган жөндөө варианты “Кыртышы бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө Жобону бекитүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтом долбоорун кабыл алуусун камсыз кылат.

2.1. жөндөөнүн амалы жана механизми.

Жаңы Жобонун ченемдери жерди рекультивациялоо жана консервациялоо боюнча иштин кеңири этаптарын камтыйт. Бардык категориядагы бузулган жерлер, ошондой эле бузулган жерлердин терс таасиринин натыйжасында өнүмдүүлүгү толугу менен же жарым-жартылай жоголгон чектеш жер участоктору калыбына келтирилүүгө тийиш.

Жерди рекультивациялоо жердин бузулушу менен байланышкан технологиялык процесстердин ажырагыс бөлүгү болуп саналат жана жергиликтүү топурак-климаттык шарттарды, зыяндын жана булгануунун

даражасын, топурактын мунай менен булгануусун, бузулган жерлердин ландшафттык жана геохимиялык мүнөздөмөлөрүн, белгилүү бир аянтты жана көрсөтмөлөрдү эске алуу менен жүргүзүлүшү керек.

Бардык комплекстүү жумуштар аяктагандан кийин, калыбына келтирилген жерлер жана ага чектеш аймак оптималдуу уюшулган жана экологиялык жактан тең салмактуу туруктуу ландшафтты топурактын биологиялык гумусун калыбына келтирүү менен көрсөтүлүшү керек.

Совет мезгилинен бери биологиялык рекультивация көйгөйүн изилдөөдө бир нече этаптар айырмаланып келген. Биринчи этапта (1959-жылдан 1970-жылдардын аягына чейин) өнөр жай ишканалары менен экономикалык келишимдердин негизинде өнөр жай бузулган жерлерди биологиялык рекультивациялоо ыкмалары иштелип чыккан. Изилдөөнүн жыйынтыктары долбоорду даярдоодо жана биологиялык рекультивацияны иш жүзүндө жүзөгө ашырууда колдонулган сунуштар болду. Эреже катары, конкреттүү экологиялык шарттарды эске алуу менен, изилденген техногендик түзүлүштөрдү биологиялык рекультивациялоо боюнча долбоордук жана практикалык иштердин баасын бир аз кыскартууга, ал тургай биологиялык рекультивацияны талап кылбаган аймактарды бир топко бөлүүгө мүмкүнчүлүк түзүлдү. Булар - өсүмдүктөрдү калыбына келтирип, кыртышты калыбына келтирген эски таштандылар.

Рекультивациянын биологиялык баскычын өткөрүүдө жерди рекультивациялоодо аларды пайдалануу багыттары боюнча талаптар эске алынышы керек. Айыл чарба жана токой чарба максаттары үчүн биологиялык рекультивация мезгилиндеги жер участкатору рекультивациялоонун даярдоо баскычынан өтүшү керек, б.а. биологиялык баскыч техникалык баскыч толугу менен аяктагандан кийин жүргүзүлүшү керек.

Биологиялык рекультивацияны ийгиликтүү ишке ашыруу үчүн, топурактын жана өсүмдүктөрдүн капталышы кыйроого учурап, өнүгүп келе жаткан жамааттардын флористикалык курамын, өнөр жай бузулган жерлердеги фитодиоративдүүлүктү калыбына келтирүү процесстерин изилдөө керек.

Өнөр жай бузулган жерлерди изилдөө ишинин маанилүү багыты болуп био-рекультивация учурунда түзүлгөн фитоценоздордогу өскөн түрлөрдүн ценопопуляцияларынын динамикасы жана өсүп-өнүү процессинде пайда болгон өсүмдүктөр коомчулугунун доминанттары эсептелет.

2.2. Жөндөө таасири

Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө жобонун долбоорунда белгиленген ченемдер бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана аларды пайдаланууга кабыл алуу тартиби жөнүндө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304 токтому менен бекитилген жана рекультивация жөнүндө жобонун алкагында иштелип чыккан Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-августундагы № 517 токтому менен бекитилген жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлер, ишкердик иш-аракеттерине жөнгө салуу таасири жаатында.

Жер участогун берүү баскычында ыйгарым укуктуу органдар чарбалык субъекттерге жерди рекультивациялоо боюнча милдеттенмени камсыздайт, б.а. жумуш бүткөндөн кийин милдеттендирүү жана берүү шарттары, жерди баштапкы абалына келтирүү, ошол эле учурда, рекультивацияланган аймакты андан ары пайдалануу үчүн мелиорация субъекттеринин кызыкчылыгы үчүн шарттарды түзүү керек.

Мисалы: жер казынасын пайдалануучуларга жана рекультивациянын башка объектилерине, инвестициялык саясатта жагымдуу шарттарды түзүү менен бирге, башка аймакта, калыбына келтирилген участка кийинки пайдаланууда жагымдуу шарттарды сунуш кылуу. Ушул Жобонун долбоорунда жерди рекультивациялоочу аймактарда пайдалануу деген норма бар. Деграацияланган (бузулган) жерлер кийинки пайдалануунун түрүнө жараша рекультивациянын түрлөрү боюнча классификацияланат (айыл чарбачылык; токой чарбачылык; спорттук жана рекреациялык; суу жана балык чарбачылык; курулуштук; экологиялык жана санитардык-гигиеналык).

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн сунушталган токтомунун долбоору жерди рекультивациялоо боюнча долбоорлорду иштеп чыгууну, бардык зарыл маалымат базасы бар мамлекеттик орган тарабынан, анын ичинде өткөн жылдардагы изилдөөлөрдү, тиешелүү адистерди, топурак жана геоботаникалык лабораторияларды, картографиялык материалдарды ж.б., ошондой эле жакшы басылып чыккан, маалыматтык жана маркетингдик иштерди жүргүзүүнү камсыз кылат. Ошол эле учурда, жерди рекультивациялоо же консервациялоо долбоорлорун иштеп чыгуу ишкердик ишин жөнгө салууга таасир эте албайт. Бузулган жерлерди калыбына келтирүү, жердин кыртышынын бузулушуна алып келген, менчиктин түрүнө карабастан, бардык юридикалык жана жеке жактар үчүн милдеттүү чара.

2.3. Күтүлүүчү жагдайлар.

2-вариантты ишке ашырууда күтүлөт:

а) Мамлекет үчүн.

- “Кыртышы бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо” жөнүндө Жобону бекитүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтом долбоорун кабыл алуусу менен Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын жакшыртуу;
- мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын, чарба жүргүзүүчү субъекттердин жана жеке ишкерлердин өз ара аракеттери маселелерин чечүү;
- жаңы жумуш орундарын түзүү менен калктын жумуштуулук маселелерин чечүү, ушундан улам социалдык мүнөздөгү маселелердин чечилиши күтүлүүдө.

б) Чарба жүргүзүүчү субъекттер, жеке ишкерлер жана калк үчүн.

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн сунушталып жаткан токтом долбоорун кабыл алуу чечимди кабыл алууда дыйкан (фермер) чарбаларына, айыл чарба кооперативдерине, акционердик коомдорго, жеке ишкерлерге жагымдуу таасир берет;

- рекультивациялоо жана консервациялоо иштеринде аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары менен байланышта чарба жүргүзүүчү субъекттерге жана жеке ишкерлерге шарттарды түзүү.

2.4. Ишке ашыруу тобокелчиликтери.

2-вариантты ишке ашырууда:

- чарба жүргүзүүчү субъекттер жана жеке ишкерлер тараптан рекультивацияны жазоого кызыктар эмес байланыштуу тобокелчиликтер.

2.5. Укуктук анализ

Токтомдун долбоору колдонуудагы мыйзамдардын ченемдерине ылайык келет жана эл аралык укуктун ченемдерине карама-каршы келбейт, анткени ал жерди рекультивациялоо боюнча учурдагы регламентти өркүндөтүүгө багытталган.

Бузулган жерлердин укуктук абалы Жер кодексинин 19-главасы, Кыргыз Республикасынын Токой кодексинин 19 жана 22-главалары, "Жер казынасы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 4-беренесинин 42-пункту, 20-бер. 12-п., 23-бер. 4-п. 7-п/п., 49-бер. 7-13пп., Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 18.08.2017-жылдагы № 517 жана 20.02.2019-жылдагы № 74 токтомдору менен бекитилген "Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо жөнүндө", "Токой чарбасынын өндүрүшүнүн корголушуна, корголушуна, токой өстүрүүгө келтирилген чыгымдардын ордун толтуруу катары алынган каражаттарды пайдалануу жөнүндө" жоболор менен жөндөнөт.

Укуктук режим төмөнкүдөй элементтер менен мүнөздөлөт: объект, аны пайдаланууга (калыбына келтирүүгө) укуктар менен милдеттенмелерди белгилөө менен объекттин абалына таасир этүүчү субъекттер, ошондой эле аны пайдаланууну коргоо жана контролдоо сыяктуу бир катар маанилүү компоненттер.

Рекультивацияга дуушар болгон жерлердин укуктук режиминин объектиси болуп бузулган жерлер эсептелет, алардын идентификациясы "Кыргызгипрозем" мамлекеттик ишканасынын архивдик материалдары менен салыштырганда аныкталат.

2.6. Экономикалык анализ

Рекультивация жана консервациялануучу жерлерди жөнгө салуу республикалык жана жергиликтүү деңгээлде эффективдүү жүргүзүлүшү керек.

Республикалык деңгээлде төмөнкү чаралар:

- бузулган жерлер үчүн мыйзамдык базаны түзүү;
- жогорку сапаттагы долбоордук документтерди иштеп чыгуунун негизинде рекультивацияга жана консервациялоого тийиш болгон жерлерди экономикалык жактан жөнгө салуунун стратегиялык багыттарын иштеп чыгуу.

Жергиликтүү деңгээлде рекультивацияланган жана консервацияланган жерлерди андан ары бөлүп берүү жана максаттуу пайдалануу боюнча чараларды көрүү:

а) мамлекет үчүн чыгымдарды эсептөө - жок.

б) Рекультивацияга же консервациялоого тийиш болгон жерди пайдаланган ишкердик субъекттери жана жеке ишкерлер үчүн чыгымдар.

Жерди рекультивациялоо жана консервациялоо боюнча жаңы регламент кабыл алынганда, рекультивацияга жана консервацияга дуушар болгон жер участкторун пайдаланган чарба жүргүзүүчү субъекттер үчүн ашыкча чыгым коркунучу жок. Чарбалык субъекттер үчүн чыгашалар учурдагы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1993-жылдын 12-июлундагы № 304, 2017-жылдын 18-августундагы № 517 жана 2019-жылдын 20-февралындагы № 74 токтомдору менен бекитилген "Бузулган жерлерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана аларды пайдаланууга берүүнүн тартиби жөнүндө", "Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо жөнүндө", "Токой чарбасынын өндүрүшүнүн жоготууларынын ордун толтуруу катары алынган каражаттарды пайдалануу Кыргыз Республикасында токойлорду коргоо, сактоо, токой өстүрүү, өндүрүмдүүлүгүн жогорулатуу жана өзгөчө баалуу дарак түрлөрүн өстүрүү" Жоболорунун алкагында аныкталган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү ушул токтомунун долбоорун кабыл алганда республикалык жана жергиликтүү бюджеттерден, ошондой эле юридикалык жана жеке жактардан кошумча экономикалык чыгымдарды талап кылбайт.

2.7. Коомдук талкуу

Бул маселе кызыкдар тараптар, анын ичинде жер казынасын пайдалануучу компаниялар жана ӨЭУ өкүлдөрүнүн катышуусу менен Корея Эл аралык Кызматташтык Агенттиги (KOICA) тарабынан Кыргыз Республикасынын Өнөр жай, энергетика жана жер казынасын пайдалануу боюнча мамлекеттик комитети менен биргеликте өткөрүлүп жаткан тоо-кен тармагында башкаруу потенциалын арттыруу алкагында билим жана тажрыйба алмашуу боюнча 2019-жылдын сентябрь жана октябрь айларында семинар өткөрүлгөн.

3. Регламенттин альтернативдүү варианты

Регламенттин альтернативдүү варианты болуп саналчу "Кыргыз Республикасынын Жер жана Токой кодекстерине," "Жер казынасы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын иштеп чыгуу жана кабыл алуусу.

3.1. Жөндөө амалы жана механизми

Көйгөйлөргө альтернативалуу чечим табуу үчүн, "Кыргыз Республикасынын Жер жана Токой кодексине, "Жер казынасы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу аркылуу жөнгө салуунун укуктук ыкмасын колдонуу жөнүндө чечим кабыл алуу.

Бул долбоор бузулган жерлерди рекультивациялоону жана консервациялоону жөнгө салуу үчүн жогорудагы ченемдик укуктук актыларга өзүнчө бөлүмдү киргизүүнү карайт. "

3.2. Жөнгө салуу таасири

Альтернативдүү вариантында жерди башкаруунун мамлекеттик органы тарабынан рекультивациялоо жана консервациялоо долбоорлорун иштеп чыгууну ченемдик укуктук актыларга киргизүү каралган. Ошол эле учурда, жерди рекультивациялоо же консервациялоо долбоорлорун иштеп чыгуу ишкердик ишин жөнгө салууга таасир эте албайт. Бузулган жерлерди калыбына келтирүү, жердин кыртышынын бузулушуна алып келген, менчиктин түрүнө карабастан, бардык юридикалык жана жеке жактар үчүн милдеттүү чара.

3.3. Күтүлүүчү кесепеттер.

Бул вариант ишке ашканда, күтүлөт:

- жер ресурстарын башкаруу органдарынын керектүү маалымат базасы, анын ичинде мурунку жылдардагы изилдөөлөр, тиешелүү адистер, топурак жана геоботаникалык лабораториялары, картографиялык материалдар ж.б. камтыган, жана жакшы уюштурулган басмаканалык, байланыштык-маалыматтык жана маркетингдик иштери менен, чарбалык субъекттердин жана жеке ишкерлердин ишине оң таасирин тийгизген долбоорлорду сапаттуу даярдоосу.

3.4. Ишке ашыруу тобокелчиликтери

Кыргыз Республикасынын Мыйзамын долбоорунун макулдашуу жана кабыл алуу процессин өтө көп убакытка созуу тобокелчилиги.

3.5. Укуктук анализ

Бузулган жерлердин укуктук абалы Жер кодексинин 19-главасы, Кыргыз Республикасынын Токой кодексинин 19 жана 22-главалары, "Жер казынасы жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 4-беренесинин 42-пункту, 20-бер. 12-п., 23-бер. 4-п. 7-п/п., 49-бер. 7-13пп., Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 18.08.2017-жылдагы № 517 жана 20.02.2019-жылдагы № 74 токтомдору менен бекитилген "Жер казынасын пайдалануу процессинде бузулган жерлерди рекультивациялоо жөнүндө", "Токой чарбасынын өндүрүшүнүн корголушуна, корголушуна, токой өстүрүүгө келтирилген чыгымдардын ордун толтуруу катары алынган каражаттарды пайдалануу жөнүндө" жоболор менен жөндөнөт.

3.6. Экономикалык анализ

"Кыргыз Республикасынын Жер жана Токой кодекстерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу жана кабыл алуу республикалык жана жергиликтүү бюджеттерден, ошондой эле юридикалык жана жеке жактардан кошумча экономикалык чыгымдарды каралбайт.

3.7. Мамлекет, чарба жүргүзүүчү субъекттер жана жеке ишкерлердин пайдасы

Бузулган жерлерди рекультивациялоо жана консервациялоо жаатындагы мыйзамдарды өркүндөтүү аркылуу мамлекет жарым-жартылай пайда көрөт.

Чарбалык субъекттер жана жеке ишкерлер бул жөнгө салуучу варианттан пайда көрүшпөйт.

III. Сунушталуучу жөндөө

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн "Жерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө жобону бекитүү жөнүндө" токтомунун долбооруна жөнгө салуучу таасирди талдоо учурунда жумушчу топ жөнгө салуунун үч вариантын карап чыгышты.

Регулятивдик таасирди талдоонун жыйынтыгы боюнча жумушчу топ жөнгө салуунун сунуш кылынган экинчи вариантын - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн "Жерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө жобону бекитүү жөнүндө" токтомунун долбоорун кабыл алуу жөнүндө чечимге келди.

IV. Тиркеме

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн "Жерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө жобону бекитүү жөнүндө" токтомунун долбоору;

"Жерди рекультивациялоо (калыбына келтирүү) жана консервациялоо жөнүндө" Жобонун долбоору.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ӨКМӨТҮНӨ КАРАШТУУ
ЖЕР РЕСУРСТАРЫ БОЮНЧА
МАМЛЕКЕТТИК АГЕНТТИГИ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНТСТВО
ПО ЗЕМЕЛЬНЫМ РЕСУРСАМ
ПРИ ПРАВИТЕЛЬСТВЕ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

"КЫРГЫЗМАМЖЕРДОБООРТОО"
ЖЕРГЕ ЖАЙГАШТЫРУУ МАМЛЕКЕТТИК
ДОЛБООРДО ИНСТИТУТУ
МАМЛЕКЕТТИК ИШКАНАСЫ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПРОЕКТНЫЙ
ИНСТИТУТ ПО ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВУ
"КЫРГЫЗГИПРОЗЕМ"

Б У Й Р У К П Р И К А З

2020 г. № 1

г. Бишкек

О создании постоянно действующей рабочей группы по проведению АРВ нормативных правовых актов

В соответствии с Методикой проведения анализа регулятивного воздействия нормативных правовых актов на деятельность субъектов предпринимательства, утвержденного постановлением Правительства Кыргызской Республики от 30.09.14 г. № 559, в целях выработки действенных механизмов оценки воздействия подготавливаемых ГПИ «Кыргызгипрозем» проектов нормативных правовых актов на предпринимательскую деятельность, приказываю:

1. Образовать в ГПИ «Кыргызгипрозем» постоянно действующую рабочую группу по проведению анализа регулятивного воздействия на предпринимательскую деятельность (далее Группа АРВ), при подготовке проектов нормативных правовых актов (далее НПА).

2. В состав Группы АРВ входят по должности: главный инженер (руководитель группы), начальник технического отдела, экономист, юрист.

3. Группа АРВ при подготовке проектов нормативных правовых актов могут привлекать специалистов соответствующих отделов, подведомственных организаций ГПИ «Кыргызгипрозем», а также по согласованию представителей коммерческих организаций и предпринимателей.

4. Заключение Группы АРВ обязательны при внесении на рассмотрение руководства проектов НПА, касающихся деятельности субъектов предпринимательства.

Директор

А. Касмалиев

Согласовано:

Первый заместитель директора

Б. Абдураимов

Заместитель директора

Э. Учкемпиров

Главный инженер

А. Таштемиров

ЛИСТ СОГЛАСОВАНИЯ
к проекту постановления Правительства Кыргызской Республики Об
утверждении Положения «О рекультивации (восстановлении)
и консервации нарушенных земель»

Министерство сельского хозяйства,
пищевой промышленности и
Мелиорации Кыргызской Республики

Э.Бахавадинов

Министерство экономики
Кыргызской Республики

С.Муканбетов